

UCHWAŁA NR LI/266/2022
RADY GMINY SOCHACZEW
z 21 grudnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sochaczew
na lata 2023-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 599 z późn. zm.), w związku z art.16b, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r. poz.2268 z późn. zm.) Rada Gminy Sochaczew uchwala, co następuje: Rada Gminy Sochaczew uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Strategię rozwiązywania problemów społecznych Gminy Sochaczew na lata 2023-2030 w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi gminy Sochaczew.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Gminy Sochaczew
Czesław Ćwikliński

Załącznik nr 1
Do uchwały nr LI/266/2022
z dnia 21.12.2022
Rady Gminy Sochaczew

**Strategia rozwiązywania problemów społecznych
Gminy Sochaczew
na lata 2023 - 2027**

Sochaczew, listopad 2022

Spis treści

Wprowadzenie	1
Metodologia.....	2
Wizja	4
Powiązanie z dokumentami strategicznymi.....	4
Ramy prawne.....	6
Diagnoza sytuacji społecznej	6
Ogólna charakterystyka gminy.....	6
Sytuacja demograficzna.....	12
Edukacja oraz opieka dzieci i młodzieży.....	14
Opieka zdrowotna	17
Pomoc społeczna.....	18
Bezrobocie i rynek pracy.....	23
Bezpieczeństwo publiczne.....	24
Kapitał społeczny.....	27
Analiza SWOT Potencjały i wyzwania.....	27
Prognoza	32
Misja	34
Cele strategiczne, operacyjne	36
Sposób realizacji strategii.....	41
Realizatorzy	41
Ramy Finansowe.....	41
Harmonogram	41
Monitoring.....	42
Wskaźniki realizacji strategii.....	44
Ewaluacja.....	51
Słownik pojęć.....	53
Załączniki	54

Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sochaczew powstała w celu zdiagnozowania wielu zagadnień społecznych, oraz wypracowania rozwiązań, które przyczynią się do zapewnienia mieszkańcom najlepszych warunków do życia, aktywności zawodowej i rozwoju oraz pomogą zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących w gminie Sochaczew.

W Polsce przez ostatnie lata zaszło wiele zmian w obszarze społecznym i gospodarczym, bezpieczeństwa zdrowia. Mimo, że obserwujemy wiele działań ze strony Państwa nakierowanych na pomoc ludziom wymagającym opieki i wsparcia, to społeczeństwo nie jest przygotowane do ponoszenia konsekwencji przemian zachodzących w naszym kraju. Znaczne środki jakie kierowane są dla różnych grup społecznych, ludzi starszych, ubogich, samotnie wychowujących dzieci, rodzin wielodzietnych i innych nie zwalniają z obowiązku gminy od wypracowywania rozwiązań, które pomogą mieszkańcom potrzebującym pomocy w usamodzielnieniu się i większej aktywności. Pobudzą w tych osobach poczucie obowiązku za siebie i członków rodzin, zachęcą do odpowiedzialności za swoją przyszłość.

Dokument pomoże w lepszej analizie problemów z jakimi borykają się mieszkańcy w gminie znajdujący się w trudnej sytuacji życiowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym, potrzebujących pomocy i wsparcia. Będzie wskazywał na możliwe kierunki rozwoju, współpracę mieszkańców, ale także różnych podmiotów publicznych i społecznych, którzy razem będą trafiali w potrzeby osób oczekujących pomocy, przyczyniali się do zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej, zapobiegania konfliktom i problemom.

Strategia będzie ujmowała ważne aspekty integracji i aktywizacji mieszkańców oraz dalsze inwestycje poprawiające zdrowie mieszkańców, w tym promocję zdrowego stylu życia i bezpieczeństwo. Opracowana na lata 2023-2027 będzie wspierać osoby potrzebujące pomocy, ale również będzie wskazywała na kierunki doskonalenia kadry i systemu usług.

Strategia powstała zgodnie z ustawą z dnia 16 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268, z późniejszymi zmianami), która nakłada na gminę obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych (co wynika z art. 17 ust.1 pkt 1) ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Dlatego też w odniesieniu do wymogów ustawy dokument ten w szczególności będzie zawierał: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w okresie objętym strategią, określone cele strategiczne planowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposoby realizacji strategii oraz jej ramy finansowe i wskaźniki przyjętych zadań.

Metodologia

Przygotowując dokument strategiczny kierowano się przede wszystkim zasadą uspołecznienia procesu jego tworzenia. Wykorzystano model ekspercko – partnerski, który zakłada tworzenie Strategii z udziałem mieszkańców gminy jak i ekspertów zewnętrznych. Dlatego przeprowadzono w gminie konsultacje społeczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Celem konsultacji było ustalenie priorytetowych kierunków działań, wyznaczenie celów strategicznych i zaakceptowanie głównych przedsięwzięć, które powinny zostać podjęte w trakcie realizacji Strategii. Poszczególne zapisy strategii były przedyskutowane podczas warsztatów kierowanych przez moderatora jak i rozmów telefonicznych oraz poprzez korespondencję e-mailową.

W warsztatach wzięli udział przedstawiciele:

- a) Urzędu Gminy Sochaczew
- b) Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- c) Gminnego Zespołu Ekonomiczno- Administracyjnego Szkół,
- d) Komendy Powiatowej Policji w Sochaczewie,
- e) Mieszkańcy zainteresowani opracowywanym dokumentem,
- f) ekspert zewnętrzny.

Podczas konsultacji omówiono cel opracowania dokumentu oraz okres jaki obejmowała będzie Strategia. Przedstawiono koncepcję wyznaczenia obszarów problemowych i zasad definiowania celów oraz powiązania z innymi dokumentami strategicznymi. Wspólnie wyznaczono kierunki działania i wskaźniki jakie powinny być przyjęte by móc ocenić skuteczność realizacji celów w przyszłości.

Ponadto, w ramach przyjętej metodologii przeprowadzono analizę dokumentów strategicznych na poziomie powiatu, województwa i kraju. Wzięto również pod uwagę kierunki rozwojowe przyjęte w Unii Europejskiej. Pozwoliło to skoordynować działania zaplanowane w gminie z tymi jakie wyznaczono do realizacji na poziomie regionu i kraju. Takie podejście powinno przyczynić się do lepszej absorpcji dostępnych funduszy z korzyścią dla mieszkańców.

Wyznaczono i przedyskutowano główne problemy społeczne w czterech obszarach priorytetowych wskazując na konkretne braki lub konieczność zmian :

- w obszarze pierwszym obejmującym rodzinę, a w tym dzieci i młodzież,
- w obszarze drugim obejmującym osoby uzależnione i doświadczające przemocy w rodzinie,
- w obszarze trzecim obejmującym osoby zagrożone wykluczeniem społecznym,
- w obszarze czwartym obejmującym wszystkich mieszkańców, którym należy stworzyć warunki do rozwoju, opieki zdrowotnej i zapewnić bezpieczeństwo.

Na bazie dyskusji o głównych problemach społecznych gminy przeanalizowano też mocne strony, które mogą być wykorzystane do poprawy słabości ograniczających wsparcie

szczególnie dla grup potrzebujących pomocy w pierwszej kolejności. Zrobiono też przegląd analizy SWOT z poprzedniego okresu programowania, jak zmieniły się warunki życia w gminie, czy obecne zagrożenia są inne oraz co będzie determinowało nowe podejście do realizacji strategii w okresie programowania do 2027 roku.

Od poprzedniego okresu programowania w sferze gospodarczej, politycznej i społecznej zaszło bardzo wiele zmian, które będą rzutowały na planowanie celów i kierunków rozwoju społecznego gminy. Wyznaczenie czterech obszarów badawczych pozwoliło na ukierunkowanie dyskusji i ułatwiło określenie celów strategicznych i celów szczegółowych oraz wpłynęło na pełniejsze i uporządkowane zidentyfikowanie najistotniejszych potrzeb mieszkańców, które powinny być zrealizowane w perspektywie lat 2023- 2027.

W celu przeprowadzenia diagnozy głównych problemów społecznych występujących w gminie oprócz konsultacji społecznych zrobiono badanie desk research wykorzystując materiały i dokumenty dostępne w Urzędzie Gminy Sochaczew, w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, Gminnym Zespole Ekonomiczno – Administracyjnym Szkół, w Komendzie Powiatowej Policji w Sochaczewie, w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sochaczewie i w innych instytucjach oraz dokumenty statystyczne GUS i WUS. Głównym dokumentem strategicznym w gminie jest Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego, która skończyła się w 2020 roku. Nowa jest w trakcie opracowywania, dlatego, by nie powtarzać treści związanych z analizą diagnostyczną obszaru skrócono tę część do niezbędnych informacji, po to by skoncentrować się przede wszystkim na przedstawieniu celów rozwojowych i wyznaczonych zadaniach w zakresie polityki społecznej, które powinny przyczynić się do pozytywnych przemian w gminie i podnieść standard życia mieszkańców oraz by dostosować strategię do nowych uwarunkowań prawnych, gospodarczych i społecznych.

Do realizacji Strategii będą wyznaczone osoby i podmioty odpowiedzialne w zakresach odpowiadających ich obowiązkom i wyznaczonym zadaniom. Rolą samorządu będzie organizowanie współpracy, aktywizacja mieszkańców i stwarzanie warunków do wspólnej realizacji projektów.

Ważnym elementem Strategii będą wskaźniki realizacji wyznaczone do oceny postępów w podejmowanych działaniach w poszczególnych latach. Wskaźniki będą monitorowane, a wyniki prezentowane corocznie i uwzględnianie w Raportach o stanie gminy Sochaczew.

W celu zbadania opinii mieszkańców i identyfikacji głównych problemów społecznych występujących w gminie podobnie jak w poprzednim okresie programowania wykorzystano ankietę. Wzór ankiety został powielony i rozpowszechniony wśród mieszkańców gminy, w tym wśród osób korzystających z opieki społecznej, młodzieży. Badanie ankietowe przeprowadzono w trakcie opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Sochaczew na lata 2023-2027. Jej wyniki częściowo omówiono w trakcie konsultacji społecznych, a także wykorzystano przy opracowaniu niniejszego dokumentu.

Wizja

Strategia powstaje w celu nadania przejrzystej formy działaniom w sferze społecznej podejmowanych przez gminę. Pozwoli na lepsze wykorzystanie potencjału i posiadanych zasobów, a również stworzy perspektywę rozwoju dla kolejnych pokoleń mieszkańców gminy Sochaczew. Dlatego wizja została zdefiniowana następująco:

Mieszkańcy gminy Sochaczew mają zapewnione dobre warunki życia w zintegrowanym społeczeństwie wolnym od wykluczenia społecznego i ubóstwa. Aktywnie uczestniczą w życiu gospodarczym, społecznym i kulturalnym. Osoby potrzebujące pomocy lub wsparcia mogą liczyć na dobrze zorganizowane i współpracujące instytucje i organizacje pozarządowe.

Powiązanie z dokumentami strategicznymi

Opracowany dokument jest zgodny z celami lub obszarami priorytetowymi wskazanymi w innych dokumentach strategicznych na szczeblu europejskim, krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Powiązanie z innymi dokumentami pozwoli lepiej realizować cele rozwojowe i wykorzystać dostępne fundusze zewnętrzne na planowane działania w gminie. Główne dokumenty, które należy tu wskazać to:

Agenda 2030 Na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju – jest dokumentem strategicznym przyjętym przez 193 państwa członkowskie ONZ. Zgodnie z Agendą współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Nasze cele są zgodne z Celem 1. Agendy: Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie.

oraz inne powiązane dokumenty takie jak:

Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych

Konwencja ONZ o prawach dziecka

Europejska konwencja o zabezpieczeniu społecznym

Na szczeblu krajowym

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – to dokument, którego głównym celem jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Nasze cele powiązane są z Celem szczegółowym II: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 – głównym celem strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Jego realizacja powinna przyczynić się do lepszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki. W

strategii wyznaczono cztery cele szczegółowe, które koncentrują się na rozwiązaniu takich problemów jak niedostateczne kompetencje, niewystarczająca opieka zdrowotna, problemy demograficzne oraz ubóstwo. Cele naszej strategii są spójne z wybranymi elementami pierwszych trzech celów szczegółowych, a przede wszystkim z celem szczegółowym nr 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027 z perspektywą do roku 2030 – gdzie cele naszej strategii są spójne z trzema priorytetami wyznaczonymi w Programie: przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, przeciwdziałania bezdomności, rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

oraz inne dokumenty takie jak:

Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami 2021-2030

Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035)

Na szczeblu wojewódzkim

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 – nasze cele powiązane są z celem rozwojowym Strategii Rozwoju Województwa: Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki – w tym kierunek działań: przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2030 – określa główne kierunki rozwoju w sferze społecznej w tym powiązany Cel: wzmocnienie kapitału ludzkiego do aktywności, samodzielności i integracji społecznej.

Wskazać tu można jeszcze różne programy jakie tworzone są w województwie mazowieckim do rozwiązywania szczegółowych problemów społecznych takie jak np.:

Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2025

Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2025

Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Województwa Mazowieckiego na lata 2022–2025

Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych w Województwie Mazowieckim na lata 2022–2025.

Podstawa prawna

Obszar pomocy społecznej reguluje wiele ustaw i rozporządzeń. Wynika z nich obowiązek przyjęcia SRPS Gminy Sochaczew na lata 2023-2027 i programów składających się na system wsparcia. Są to m.in.:

- Program działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami – Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573, 1981, z 2022 r. poz. 588, 1700, 1812),
- Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, 2469 oraz z 2022 r. poz. 24, 218, 1700, 2185),
- Program przeciwdziałania narkomanii – Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z 2021 r. poz. 2469, z 2022 r. poz. 763, 764, 1700, 1812, 1855),
- Program wspierania rodzin – Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447, 1700),
- Program rozwoju pieczy zastępczej – Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447, 1700),
- Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie – Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- Program ochrony zdrowia psychicznego – Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2123).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 690, 830, 1079, 1383, 1561, 1812);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, 1812).

Diagnoza sytuacji społecznej

Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Sochaczew ma dogodne położenie w Polsce centralnej, blisko największej aglomeracji – miasta Warszawa i trzeciego co do wielkości miasta pod względem zaludnienia, Łodzi. Znajduje się w zachodniej części Mazowsza, na terenie województwa mazowieckiego i wchodzi w skład powiatu sochaczewskiego. Jest jedną z 7 gmin powiatu. Otacza pierścieniem miasto Sochaczew. Zajmuje powierzchnię 91,41 km² i graniczy z następującymi gminami:

- od zachodu z gminą Rybno,
- od północy z gminą Młodzieszyn,
- od wschodu z gminą Teresin i Kampinos,
- od południa z gminą Nowa Sucha

Ma dobrą lokalizację w centrum kraju, z dogodnym dojazdem do Warszawy i Łodzi.

Źródło: Agencja Regraf

Miasto Sochaczew dzieli obszar gminy na część zachodnią o powierzchni około 3 tysięcy ha i część wschodnią o powierzchni około 6 tysięcy ha. Bliskość miasta determinuje rozwój gminy. Sieć osadnicza rozwija się dynamicznie wokół miasta, co powoduje systematyczny wzrost liczby ludności. Mieszkańcy korzystają też z wszelkich udogodnień z tym związanych, jak dostęp do urzędów, sklepów, różnego rodzaju usług, szkół, opieki zdrowotnej, obiektów kulturalnych i sportowych.

Kolejnym atutem gminy są dogodne połączenia komunikacyjne. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 92 łącząca Warszawę z Poznaniem i prowadząca dalej do Rzepina oraz droga krajowa nr 50 relacji Płońsk – Grójec – Mińsk Mazowiecki. Są też dwie drogi wojewódzkie: droga nr 705 relacji Śladów – Sochaczew – Skierniewice, a także droga nr 580 Sochaczew – Żelazowa Wola – Warszawa. Ponadto, przez teren gminy przebiega ponad 9 kilometrowa obwodnica Sochaczewa. Do najbliższej autostrady A2 i węzła Wiskitki jest jedynie 18 minut jazdy samochodem. Cały obszar gminy pokryty jest siatką dróg o statusie powiatowych i gminnych co stanowi dobre połączenie z poszczególnymi miejscowościami w gminie, z miastem Sochaczew oraz innymi miejscowościami poza gminą. Przez teren gminy przebiega też międzynarodowa linia kolejowa, a mieszkańcy mogą podróżować korzystając z przystanków w mieście Sochaczew, w Piasecznicy i w Kornelinie. Takie położenie i

warunki komunikacji dają potencjalne możliwości rozwoju obszaru jak i dostęp do rynku pracy.

Łączna długość dróg gminnych wynosi 153 km. Część dróg ma nawierzchnię żużlową bądź gruntową. Drogi gminne są systematycznie modernizowane, poszerzane, poprawiana jest nawierzchnia, poszerzane pobocza. Stale rośnie też liczba chodników w gminie i długość oświetlenia. Tylko w 2021 roku wykonano roboty inwestycyjne na 16 odcinkach dróg, na 7 odcinkach dróg przeprowadzono prace remontowe związane z bieżącym utrzymaniem, wybudowano oświetlenie uliczne w 15 miejscowościach na 17 odcinkach ulic, wyremontowano oświetlenie w 4 miejscowościach i przygotowano projekty oświetlenia ulic dla kolejnych 7 miejscowości. Ponieważ część ważnych dróg jest w zarządzie powiatu sochaczewskiego i województwa mazowieckiego gmina Sochaczew współpracuje z zarządami tych dróg w zakresie remontów, zachowania bezpieczeństwa, utrzymania przystanków. Mało jest dogodnych i bezpiecznych dróg dla rowerów, niemniej planuje się budowę ścieżek rowerowych o co zabiegają mieszkańcy. Podniosłoby to nie tylko bezpieczeństwo w poruszaniu się po drogach, ale również atrakcyjność gminy dla wypoczynku i rekreacji.

Gmina dba o rozwój przestrzenny gminy systematycznie opracowując nowe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Obecnie (w 2022 roku) gmina posiada 47 takich planów co stanowi 18, 65% powierzchni gminy. Z uwagi na rosnące potrzeby cały czas prowadzone są prace nad zwiększeniem tego obszaru. Zasady zagospodarowania terenów wyznaczone zostały w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sochaczew. Studium określa kierunki przygotowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przewiduje się na nich głównie zabudowę mieszkaniową jednorodziną, zabudowę usługową, produkcyjno- usługową czy produkcyjno – składowo – usługową. Średnio co roku wydawanych jest około 200 decyzji o warunkach zabudowy co pokazuje dynamikę rozwoju gminy i wzrost liczby budowanych domów jednorodzinnych.

Jednym z ważnych zadań gminy jest zaopatrzenie mieszkańców w wodę. Obecnie wykorzystywane są cztery stacje uzdatniania wody w Mokasie, Janaszówku, Bronisławach i Dachowej, W budowie jest nowa stacja w Żukowie. Inwestycje rozpoczęto w 2022 roku. Problem zapewnienia wody na potrzeby ludności i na cele produkcyjne, w tym rolnicze występuje na terenie całego kraju. Jak wynika z wieloletnich badań naukowych w Polsce należy spodziewać się stałych i pogłębiających się problemów związanych z brakiem wody. W coraz większej liczbie województw susza i brak opadów powodują wielomilionowe straty w produkcji rolniczej, które obserwowane są od ponad dziesięciu lat. Odczuwane są także braki wody pitnej, co stwarza zagrożenie dla ludzi. Niedobory występują również w gminie Sochaczew. Przez ostatnie kilka lat rolnicy z gminy występowali o odszkodowania z tytułu strat spowodowanych suszą. W gminie stale maleją zasoby wód podziemnych. Jednocześnie następuje intensyfikacja produkcji ogrodniczej, nawadnianie pól i wzrost osadnictwa co rzutuje na coraz większe zapotrzebowanie na wodę. Dlatego gmina czyni starania w celu

zabezpieczenia mieszkańcom dostępu do wody na cele mieszkaniowe i produkcyjne. Systematycznie realizowane są inwestycje związane z budową wodociągów i co roku długość sieci wodociągowej i liczby przyłączy się zwiększa.

Tabela nr. 1 Zaopatrzenie w wodę mieszkańców gminy Sochaczew i jej zużycie

Wykorzystanie wody w gminie	lata		
	2019	2020	2021
Długość eksploatowanej sieci wodociągowej w km	209,5	213,5	218,9
Liczba przyłączy w szt.	3514	3587	3766
Liczba osób korzystająca z sieci wodociągowej	10 967	11 139	11 282
Zużycie wody na 1 mieszkańca w m ³	48,0	48,9	45,9

Źródło: Dane GUS

Zakończenie inwestycji w Żukowie i otwarcie piątej stacji uzdatniania wody poprawi dostępność do wody pitnej w gminie. Warto jednak zwrócić uwagę, że od 2021 roku analizowane są i podawane w statystykach (GUS) nie tylko dane o zużyciu wody, liczbie awarii, ale również straty wody w stosunku do łącznej ilości wody dostarczanej mieszkańcom. W 2021 roku strata ta wynosiła aż 27,7%. W 2022 roku gmina przystąpiła do utworzonego przy pomocy Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego Lokalnego Partnerstwa ds. Wody powiatu sochaczewskiego. Celem partnerstwa jest przygotowanie wieloletniego Planu Gospodarki Wodą na terenach rolniczych i stworzenie listy niezbędnych zadań inwestycyjnych.

Kolejnym ważnym czynnikiem mającym wpływ na jakość życia jest dostępność gazu. Ciągłe przybywa nowych przyłączy gazowych w gminie. Gazyfikację rozpoczęto od 2009 roku. Z sieci gazowej w 2014 roku korzystało 161 osób, a w 2021 roku już 991 mieszkańców. Jednak jest to dalej niewiele w stosunku do liczby mieszkańców gminy, bo stanowi zaledwie 8,8%.

Tabela nr. 2 Zaopatrzenie w gaz mieszkańców gminy Sochaczew i jego zużycie

Wykorzystanie wody w gminie	lata		
	2019	2020	2021
Długość eksploatowanej sieci gazowej w km		42,7	55,9
Liczba przyłączy w szt.	219	272	340
Liczba osób korzystająca z sieci wodociągowej	621	780	991
Procent ludności korzystającej z instalacji gazowej w gminie dane w %	5,7	7,0	8,8

Źródło: Dane GUS

Dostęp do gazu ma duże znaczenie dla dalszego rozwoju gminy z uwagi na ochronę środowiska i możliwość zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza. Mimo rosnących cen gazu spowodowanych kryzysem ekonomicznym w Polsce i na świecie, a także skomplikowaną sytuacją polityczną (wojna w Ukrainie) gaz jest jednym z ważniejszych źródeł energii i ciepła. Jest to kolejna mocna strona gminy. Natomiast słabą stroną gminy jest dostęp do kanalizacji.

Mieszkańców zachęca się do zakładania przydomowych oczyszczalni ścieków. Natomiast w planach jest budowa oczyszczalni ścieków mechaniczno – biologicznych w Żelazowej Woli, w Żukowie, w Kuznocinie i w Andrzejowie oraz sieci kanalizacyjnej. Przewiduje się odbiór ścieków również z gospodarstw rozproszonych na terenie gminy. Z uwagi na rosnące wymogi prawne dotyczące ochrony środowiska należy spodziewać się w niedalekiej przyszłości, że znajdzie konieczność realizacji inwestycji związanych z budową oczyszczalni i sieci kanalizacyjnej na terenie całej gminy.

Kolejnym elementem mającym wpływ na jakość życia w gminie są warunki przyrodnicze. Mimo niewielkiego obszaru jaki zajmuje Gmina Sochaczew znajduje się na jej terenie wiele miejsc atrakcyjnych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym. Ponieważ jest położona na Mazowszu na budowę geologiczną i rzeźbę terenu gminy największy wpływ miało zlodowacenie środkowopolskie. Efektem tego w krajobrazie dominują monotonne, równinne lub lekko faliste powierzchnie wysoczyzny morenowej.

Urozmaiceniem są doliny rzeczne z wyraźnie zaznaczonymi stokami. Znajdziemy takie w dolinach największych rzek przepływających przez gminę: Bzury, Pisi i Utraty. Oprócz rzek przez teren gminy przepływają strumienie, jest też szereg kanałów melioracyjnych i małych stawów. Stanowią one ważne źródło zaopatrzenia roślin i zwierząt w wodę i mają wpływ na rodzaj flory porastającej brzegi rzek, strumieni i kanałów oraz stawów.

Pod względem przyrodniczym gmina leży w zasięgu Krainy Mazowiecko – Podlaskiej, gdzie głównymi gatunkami lasotwórczymi jest sosna zwyczajna, dąb szypułkowy i bezszypułkowy, olsza czarna i brzoza brodawkowa. W wielu miejscach spotkać można często wśród pól zagajniki sosnowe oraz laski brzozowe. Są to zbiorowiska powstałe na skutek zalesień gruntów porolnych lub też w wyniku naturalnej sukcesji lasu na nieużytkach. Urozmaiceniem rolniczego krajobrazu gminy są też zarośla śródpolne złożone z tarniny, dzikich róż, głogów, jeżyn, brzozy, dzikiego bzu czarnego. W gminie Sochaczew nie występują tereny chronione, ale jest za to wiele pomników przyrody w starych parkach podworskich, wzdłuż drogi do Żelazowej Woli. W 2022 roku zarejestrowane były 24 pomniki przyrody. Powierzchnia gruntów leśnych i powierzchnia lasów w gminie od wielu lat systematycznie maleje. Lasy w 2014 roku zajmowały 452,8 ha (co stanowiło 5% lesistości), a w 2021 roku już 430,7 ha, co spowodowało, że wskaźnik lesistości obniżył się do 4,7%. Na zmniejszanie się powierzchni zalesień ma tu duży wpływ wzrost osadnictwa. Mimo, że w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 z przedłużeniem do 2022 roku wdrażany był w Polsce program zalesień nie miał on wpływu na decyzje rolników z gminy Sochaczew.

Właściciele lasów prywatnych zmniejszyli od 2014 roku powierzchnię lasów z 163 ha do 145 ha w 2021 roku.

Obszar gminy charakteryzuje typowo rolniczy krajobraz. Oprócz małych powierzchni lasów prywatnych w krajobrazie dominują pola uprawne poprzecinane rowami melioracyjnymi i drogami. Z uwagi na intensyfikację produkcji rolnej i rozwój osiedli występuje tu wiele roślin synantropijnych, które cechuje duża żywotność i ekspansywność. Są to rośliny związane z siedliskami tworzonymi przez człowieka takie jak komosa biała, rdest ptasi, uczep, babka, pokrzywa, bieluń, łopian, lulek czarny czy konopie.

Natomiast jeśli chodzi o faunę to występują tu gatunki pospolite jak na całym obszarze Nizy Polskiego. Ssaki kopytne reprezentowane są głównie przez sarnę. Ponadto występują dziki, zajęce a z ssaków drapieżnych lisy, kuny domowe, tchórze i łasice. Ssaki owadożerne reprezentowane są przez jeża, kreta oraz ryjówki, a najliczniejszą grupę ssaków stanowią gryzonie. Bogata jest ornitofauna gminy. Można tu spotkać drobne ptaki śpiewające, ptaki drapieżne i ptaki synantropijne związane z osiedlami ludzkimi. Dostępnie reprezentowane są płazy i gady. Na ich populację ma duży wpływ poprawa stanu środowiska, a w tym rzek Pisi, Utraty i Bzury. Polepszanie się jakości wody i praca wędkarzy z Polskiego Związku Wędkarskiego sprawiła, że w rzekach można spotkać coraz więcej gatunków ryb, a w tym między innymi: płoć, leszcza, krąpia, karasia, klenia, okonia, szczupaka, suma czy jazia.

Utrzymanie naturalnych siedlisk i wód w czystości jest ważne dla mieszkańców gminy dla zachowania bioróżnorodności, utylizacja odpadów, dbałość o krajobraz, czystość gleby i powietrza przyczynia się do podniesienia atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania, pracy jak również zwiększa zainteresowanie terenem pod względem rekreacyjnym i turystycznym.

Na jakość środowiska naturalnego ma też wpływ gospodarka odpadami. Dlatego też gmina przykłada dużą wagę do zagospodarowania odpadów. Już wiele lat temu wdrożono system internetowy, który usprawnił komunikację z mieszkańcami i odbiór odpadów zgodnie z przyjętym harmonogramem. Prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów i systematycznie likwidowane są dzikie wysypiska śmieci. Co roku prowadzona jest analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi sporządzana zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10 Ustawy z dnia 13 września 1996 r. o Utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2022 poz.1297, 1549). Analizy dokonuje się w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. W 2020 roku na terenie gminy uruchomiono Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych,

co zostało dobrze odebrane przez mieszkańców. Gmina ma też stałe umowy z firmami na odbiór odpadów co zapewnia utrzymanie gminy w czystości.

Opracowano program usuwania azbestu, który pozwala na ubieganie się o dofinansowanie wymiany pokrycia dachu z eternitu na inny materiał (blacha, dachówka, papa itp.) z Funduszu Ochrony Środowiska. Gmina przygotowała również plan ograniczenia emisji CO₂ i przeanalizowała możliwości zastosowania różnych technologii pozyskania energii ze źródeł odnawialnych na terenie gminy. Jak wynika z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sochaczew istnieją dobre warunki do wykorzystania energii słonecznej. Stopień nasłonecznienia i poziom promieniowania słonecznego jest wystarczający do montowania kolektorów słonecznych (paneli fotowoltaicznych i paneli słonecznych) i przetwarzanie energii słonecznej na elektryczną. Dlatego też od 2018 roku gmina realizuje projekt partnerski „Odnawialne Źródła Energii w gminach: Sochaczew, Nowa Sucha, Rybno i Teresin”, który dofinansowuje mieszkańcom montaż instalacji fotowoltaicznych, kolektorów słonecznych, pomp ciepła oraz kotłów na pellet. Projekt zakończy się w 2022 roku. Od 2021 roku realizowany jest też projekt „ Wymiana źródeł ciepła na terenie gminy Sochaczew”. Celem projektu jest wymiana urządzeń grzewczych na nowe ekologiczne źródła ciepła. Mimo bardzo trudnej sytuacji energetycznej i ekonomicznej w 2022 roku w kraju, w długie perspektywie inwestycje wykonane na terenie gminy przyniosą wymierne korzyści dla środowiska i mieszkańców. Rosnące wskaźniki zanieczyszczenia powietrza w Polsce i na Mazowszu stawały się ważnym sygnałem dla podjęcia zdecydowanych działań na rzecz ochrony czystości powietrza i zdrowia mieszkańców gminy. Przedstawione to różne inicjatywy realizowane przez gminę pokazują troskę i zrozumienie dla potrzeb mieszkańców, ich zdrowia i utrzymania jakości życia na wysokim poziomie.

Sytuacja demograficzna

Przyszłość gminy, jej rozwój zależą będzie w dużej mierze od mieszkańców i wzrostu populacji. Dlatego ważna jest analiza demograficzna, która wskaże na możliwości rozwoju, ale też i na zagrożenia. Dobre położenie gminy otaczającej miasto Sochaczew i dobrze skomunikowanej sprawia, że gmina jest atrakcyjnym miejscem zamieszkania. Pokazuje to dobrze systematyczny wzrost ludności i liczba nowo budowanych domów.

Tabela nr 3. Ludność na terenie gminy Sochaczew w latach 2019-2021

Płeć	lata		
	2019	2020	2021
mężczyźni	5 514	5 810	5 890
kobiety	5 462	5 782	5 849
ogółem mieszkańcy	10 976	11 592	11 739
Powiat sochaczewski	85 045	83 999	83 655

Źródło: dane GUS

W przeciwieństwie do całego powiatu, gdzie liczba ludności maleje z roku na rok, w gminie jest tendencja odwrotna. Mieszkańców przybywa. Co roku wzrasta też gęstość zaludnienia. W 2019 roku

wskaźnik ten (liczba ludności na 1 km²) wynosił 120, by wzrosnąć w 2020 roku do 127 i w 2021 do 128. Rodzi to wiele wyzwań którym musi sprostać gmina jak potrzeba nowych terenów uzbrojonych dla budownictwa jednorodzinnego, modernizacja lub budowa dróg, chodników, zapewnienie miejsc w szkołach, opieki zdrowotnej i wielu innych.

Niemniej jak przeanalizujemy naturalny ruch ludności, to statystyki nie wyglądają już tak optymistycznie.

Tabela nr 4. Naturalny ruch ludności w gminie Sochaczew

Ruch naturalny ludności	lata			
	2018	2019	2020	2021
Urodzenia ogółem	109	111	121	100
Zgony ogółem	95	103	109	125
Przyrost naturalny	14	8	12	-25
Przyrost naturalny na 1000 ludności	1,29	0,73	1,09	- 2,23

Źródło: Dane GUS

Rok 2021 był szczególnie trudny, ponieważ nie tylko urodziło się mniej dzieci niż w trzech ostatnich latach, ale również bardzo wzrosła liczba zgonów. Głównym czynnikiem, który miał na to wpływ była pandemia Covid – 19. Wskaźnik przyrostu naturalnego (liczba urodzeń na 1000 mieszkańców) po raz pierwszy od wielu lat był ujemny i wyniósł -2,23. Obserwowany jest też wzrost liczby osób z innych krajów, którzy przebywają tymczasowo na terenie gminy . W 2020 i 2021 roku zameldowało się na pobyt czasowy 740 cudzoziemców, co stanowi 6,3% ludności obcego pochodzenia, a jeszcze rok wcześniej w 2019 roku była to rekordowa liczba 1223 osób. Jest to ogromny wzrost jak wynika z Raportów rocznych gminy Sochaczew w stosunku do 100 – 200 osób jaka meldowała się rocznie na pobyt czasowy w latach wcześniejszych przed konfliktem zbrojnym na Ukrainie. Większość z tych osób to Ukraińcy i Białorusini, ale są też Gruzini, Kolumbijczycy i inne narodowości. Rodzi to wiele nowych wyzwań dla gminy jak zapewnienie edukacji dla dzieci, lepszej komunikacji z miastem czy opieki zdrowotnej.

Migracja wewnętrzna. Liczba osób , która melduje się na pobyt stały w stosunku do liczby osób wymeldowanych pokazuje migrację wewnętrzną i jednocześnie zainteresowanie gminą jako miejscem zamieszkania na stałe. Na pobyt stały meldują się głównie młode rodziny pochodzące z miasta Sochaczew, które osiedlają się na wsiach wokół miasta. Mimo trudnej sytuacji gospodarczej i epidemiologicznej w gminie Sochaczew utrzymywało się dodatnie saldo migracji wewnętrznej z tendencją wzrostową. W przeciwieństwie to średniej powiatu, która jest zdecydowanie niższa i ulegała znacznym wahaniom rocznym, co obrazuje poniższe zestawienie w tabeli nr 5.

Tabela nr 5. Migracja na pobyt stały i wskaźniki migracji w gminie Sochaczew

Migracje wewnętrzne	lata		
	2019	2020	2021
Zameldowani ogółem	199	199	247
Zameldowani mężczyźni	96	87	122
Zameldowane kobiety	103	112	125
Wymeldowani ogółem	114	82	95
Wymeldowani mężczyźni	55	40	41

Wymeldowane kobiety	59	42	54
Saldo migracji gmina Sochaczew	85	117	152
Wskaźnik salda migracji na 1000 ludności gmina Sochaczew	7,8	10,2	13,0
Wskaźnik salda migracji na 1000 ludności powiat Sochaczew	0,4	-0,3	0,8

Źródło: Dane GUS

Oprócz liczby ludności dla prognozowania przyszłości gminy ważna jest też struktura wiekowa mieszkańców, a zwłaszcza liczba ludzi młodych i w wieku produkcyjnym. Dlatego warto przeanalizować wskaźniki liczby osób zamieszkujących w gminie w wielu przedprodukcyjnym, do tych w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Wskaźniki obrazują też proces starzenia się społeczeństwa i stopień obciążenia demograficznego, na każdego mieszkańca gminy.

Tabela nr 6. Udział ludności w gminie w podziale na grupy wiekowe i wskaźniki obciążenia demograficznego

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	lata			
	2018	2019	2020	2021
w wieku przedprodukcyjnym	21,3	21,1	21,5	21,5
w wieku produkcyjnym	62,5	62,2	61,6	61,4
w wieku poprodukcyjnym	16,2	16,7	16,9	17,1
Wskaźnik obciążenia demograficznego				
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	66,0	60,8	62,3	62,8
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	76,4	79,3	78,8	79,8
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	26,0	26,9	27,4	27,9
współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	19,2	19,6	20,1	20,6

Warto zwrócić uwagę, że jakkolwiek liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym utrzymuje się na podobnym poziomie, to liczba osób w wieku poprodukcyjnym co roku zwiększa się. Oznacza to wzrost rok do roku wskaźnika obciążenia demograficznego w gminie. Jest też sygnałem, że w polityce społecznej należy uwzględnić coraz większą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym a tym samym osób, które będą oczekiwały pomocy ze strony gminy. Należałoby też pomyśleć o programach aktywizujących osoby starsze, programach profilaktycznych, by jak najdłużej zachować zdrowie i kondycję tej grupy mieszkańców oraz stworzenia warunków by osoby starsze jak najdłużej były czynne zawodowo.

Edukacja oraz opieka dzieci i młodzieży

Na terenie gminy działa siedem szkół podstawowych do których w roku szkolnym 2021/2022 uczęszczało łącznie 1264 uczniów. Są to szkoły:

Szkoła Podstawowa w Feliksowie
 Szkoła Podstawowa w Gawłowie
 Szkoła Podstawowa w Mokasie
 Szkoła Podstawowa w Kątach
 Szkoła Podstawowa w Wyczółkach
 Szkoła Podstawowa w Wymysłowie
 Szkoła Podstawowa w Żukowie

Najliczniejsze są szkoły, w Kątach, gdzie w roku szkolnym 2021/2022 w 22 oddziałach uczyło się 492 uczniów, oraz w Gawłowie, gdzie do 10 oddziałów uczęszczało 189 uczniów. Najmniej liczne to Szkoły Podstawowe w Mokasie i w Wymysłowie, do których uczęszcza co roku od 70 do 77 uczniów.

Tabela nr7. Liczba dzieci uczęszczająca do szkół podstawowych na terenie gminy Sochaczew

Nazwa szkoły podstawowej	Rok szkolny		
	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Szkoła Podstawowa w Feliksowie	158	175	169
Szkoła Podstawowa w Gawłowie	174	198	189
Szkoła Podstawowa w Mokasie	76	73	73
Szkoła Podstawowa w Kątach	456	521	492
Szkoła Podstawowa w Wyczółkach	101	102	111
Szkoła Podstawowa w Wymysłowie	77	74	70
Szkoła Podstawowa w Żukowie	162	163	160
łączna liczba dzieci w szkołach	1 214	1 306	1 264

w poszczególnych latach			

Źródło: UG Sochaczew

Co roku maleje liczba absolwentów w szkołach podstawowych. W roku szkolnym 2019/2020 naukę zakończyło 123 uczniów, rok później 111 uczniów, a w ostatnim roku szkolnym 2021/2022 – 98 uczniów. Przy rosnących kosztach utrzymania i konieczności zapewnienia kadry nauczycielskiej szkoły o najmniejszej liczbie uczniów mogą być zagrożone zamknięciem. Sytuacja może ulec zmianie w roku szkolnym 2022/2023, kiedy do Polski dotarła fala emigrantów z Ukrainy. W szkołach są już dzieci z Ukrainy, liczba ta może się zwiększyć i będzie potrzebna kadra nauczycielska do ich obsługi. W czasie pisania niniejszej strategii nie ma jeszcze danych za 2022 rok, który będzie kluczowy jeśli chodzi o wzrost liczby dzieci obcokrajowców w szkołach. W zależności od sytuacji politycznej i dalszych działań wojennych na Ukrainie liczba dzieci może jeszcze wzrosnąć. Trudno oszacować długofalowe skutki dla Polski i gminy Sochaczew w zakresie edukacji, ponieważ sytuacja się dynamicznie zmienia. Niemniej jak dotychczas Gmina wywiązuje się bardzo dobrze ze wszystkich nałożonych obowiązków związanych z edukacją dzieci i młodzieży na swoim terenie.

Gmina zapewnia opiekę i edukację przedszkolną najmłodszym mieszkańcom gminy we wszystkich szkołach podstawowych, do których w roku szkolnym 2021/2022 uczęszczało 75 dzieci. Ponadto działają dwa przedszkola niepubliczne: „Słoneczko” w Rozłazłowie w którym było 54 przedszkolaków i „Kolorowe Żuczki” w Żukowie do którego uczęszczało 27 dzieci. Opieka to również zapewnienie wyżywienia. W trzech szkołach działają stołówki: w Szkole Podstawowej w Kątach, w Żukowie i w Wyczółkach. Posiłki tam przygotowywane wydawane są uczniom tych szkół, a ponadto rozwożone są dla uczniów z pozostałych szkół. Po szkole opiekę zapewniają świetlice, które znajdują się przy wszystkich szkołach.

Aby zapewnić aktywność i możliwość uprawiania sportów dla dzieci i młodzieży wybudowano hale sportowe, boiska, siłownię zewnętrzną i ogródki dla najmłodszych.

Struktura zatrudnienia nauczycieli w szkołach to od 158,76 etatu w roku szkolnym 2019/2020 do 168,99 w roku szkolnym 2021/2022. Natomiast obsługa administracyjna i techniczna to średnio 64-65 etatów. Jak wynika z Rocznych Raportów Gminy Sochaczew dobrze prowadzona polityka zatrudnienia zapewnia wykwalifikowaną kadrę z długoletnim stażem oraz młodych nauczycieli we

wszystkich szkołach. Uwzględnia też staż pracy nauczycieli i stopnie awansu dbając o wysoki poziom nauczania. O dobrym poziomie nauczania mogą potwierdzić wyniki egzaminów ośmioklasistów z poszczególnych lat, które z języka polskiego, matematyki jak i języka angielskiego są zawsze powyżej średniej krajowej dla dzieci z terenów wiejskich.

Tabele szczegółowe znajdują się w załącznikach na końcu opracowania

We wszystkich szkołach na bieżąco remontowane są obiekty, doposażano klasy w pomoce dydaktyczne i sprzęt. Co roku w budżecie gminy planowane są wydatki zarówno na inwestycje jak i na zakupy. Co ważne, szkoły systematycznie doposażano w sprzęt elektroniczny taki jak komputery i oprogramowanie. Dzięki temu udało się dosyć sprawnie przejść na nauczanie zdalne podczas pandemii Covid - 19 . Był to duży wysiłek również organizacyjny dla nauczycieli, dyrektorów, rodziców i uczniów by nie przerywać nauki w ograniczonych możliwościach kontaktu. Motywacją dla uczniów są stypendia naukowe za najlepsze osiągnięcia w nauce. Rada Gminy przyznała takie stypendia w roku szkolnym 20219/2020 dla 262 uczniów oraz 251 nagród w kolejnym roku 2020/2021. Uczniowie mogą też ubiegać się o nagrody za osiągnięcia sportowe. W roku szkolnym 20219/2020 przyznano 7 takich nagród. W kolejnym roku szkolnym z powodu obowiązkowej izolacji dzieci nie mogły uczestniczyć w zawodach sportowych, dlatego też nagród nie przydzielono.

Realizując też obowiązek dowożenia dzieci do szkół Urząd Gminy zapewnia transport przewożąc uczniów na zajęcia. Ponadto transport wykorzystywany jest również do organizacji wycieczek szkolnych, zawodów sportowych i konkursów.

Wyłączając okres obowiązkowej izolacji podczas pandemii Covid – 19 gmina zapewniała i zapewnia zajęcia pozalekcyjne, udostępnia obiekty sportowe i siłownie zewnętrzne , place zabaw i ogródki dla dzieci. Są one systematycznie remontowane, odnawiane i doposażone tak, by mogły służyć najmłodszym mieszkańcom.

Podsumowując należy stwierdzić, że edukacja w gminie Sochaczew prowadzona jest na dobrym poziomie. Trzeba jednak nadal pracować nad podniesieniem poziomu nauczania, czego odzwierciedleniem są oceny z egzaminów końcowych, które mimo, że są wyższe niż średnia krajowa dla terenów wiejskich to są to oceny niższe niż średnia dla uczniów w kraju.

Opieka zdrowotna

Mieszkańcy gminy korzystają z niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej w Sochaczewie oraz z usług dentystycznych prywatnych gabinetów. Do dyspozycji mieszkańców gminy jest Szpital Powiatowy w Sochaczewie, w którym są podstawowe gabinety lekarskie oraz Stacja Dializ obsługująca pacjentów z całego powiatu. Mieszkańcy gminy w okresie pandemii korzystali z porad lekarskich udzielanych w formie zdalnej. Od tamtej pory nadal można korzystać w uzasadnionych przypadkach z porady na telefon. Ułatwia to dostęp do lekarzy i jest dużym udogodnieniem dla mieszkańców gminy mających trudności z dojazdem do przychodni zdrowia. Bliskość miasta Sochaczew powoduje, że mieszkańcy gminy mają dostęp

do wielu lekarzy specjalistów, chociaż czas oczekiwania na wizytę często jest dość odległy. W ramach zachęcania mieszkańców do większej dbałości o zdrowie i budowania świadomości o konieczności wykonywania badań okresowych w gminie organizowane są programy profilaktyczne dla mieszkańców. Średnio w roku w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej udzielanych jest ponad 7200 porad i ponad 5 tysięcy w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. W 2021 roku udzielono 5600 takich porad.

Tablica nr.8 Opieka zdrowotna w gminie Sochaczew na przestrzeni czterech lat

Ochrona zdrowia	lata			
	2018	2019	2020	2021
Ambulatoryjna opieka zdrowotna -Porady lekarskie ogółem	7 037	7 274	8 543	7 230
przychodnie				2
Podstawowa opieka zdrowotna – porady ogółem	5 048	5 353	5 191	5 600

Źródło: Dane GUS

Pomoc społeczna

Pomoc Społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przewyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby oraz możliwości. Dlatego gmina poprzez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Natomiast osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. GOPS na realizację zadań otrzymuje środki pochodzące z budżetu gminy Sochaczew, budżetu Wojewody oraz z programów krajowych i UE, a także sponsorów. Do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Sochaczewie w szczególności należy:

- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka poprzez realizację świadczeń pomocy społecznej,
- podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem poprzez realizację pracy socjalnej i poradnictwa,
- udzielanie pomocy w formie świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych,
- wsparcie rodziny i piecza zastępcza,
- prowadzenie zadań związanych z ogólnopolską kartą dużej rodziny,
- program wspieraj seniora,
- pomoc w zapewnieniu opieki wytchnieniowej.

Na terenie województwa mazowieckiego został wprowadzony nowy wskaźnik: Mazowiecki Barometr Ubóstwa i Wykluczenia Społecznego. Jest to wskaźnik regularnego i cyklicznego pomiaru zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Na terenie gminy osoby i rodziny, które potrzebują wsparcia mogą zwrócić się o pomoc do Ośrodka Pomocy Społecznej jeśli ich dochód na osobę w rodzinie nie przekracza dla osoby samotnie gospodarującej – 701 zł oraz na osobę w rodzinie – 528 zł. Wskaźnik ten od 2019 do 2021 roku nie uległ zmianie mimo inflacji. Przyczyny ubożenia rodziny to głównie ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa, wielodzietność, niepełna rodzina, bezrobocie, trudności w przystosowaniu się po opuszczeniu zakładu karnego, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm i uzależnienia, klęska żywiołowa lub ekologiczna, zdarzenia losowe. Jak widać z tego wyliczenia istnieje wiele czynników, które wpływają na problemy z którymi mogą zderzać się mieszkańcy gminy. Stąd też mogą liczyć na różną pomoc w zależności o sytuacji w jakiej się znaleźli i ich indywidualnych potrzeb.

W ramach zadań własnych finansowanych przez gminę GOPS wypłaca zasiłki celowe, zasiłki okresowe, dofinansowuje wyżywienie w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” i pokrywa koszty dowozu tych posiłków, finansuje pobyty mieszkańców gminy w Domach Pomocy Społecznej, w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, rodzinach zastępczych, schronisku dla bezdomnych, finansuje usługi opiekuńcze. Dopłaca też do pobytu mieszkańców w Środowiskowym Domu Samopomocy w Sochaczewie, opłaca asystentów rodziny i psychologa.

W ramach zadań powierzonych przez Wojewodę GOPS wypłaca zasiłki stałe, zasiłki okresowe, pokrywa koszty usług specjalistycznych, realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”. Natomiast w ramach zadań zleconych przez Wojewodę wypłaca świadczenia rodzinne z funduszu alimentacyjnego, finansuje Kartę Dużej Rodziny, świadczenia wychowawcze 500+ i program Dobry Start 300+.

Tabela nr.9 Pomoc społeczna udzielona mieszkańcom gminy Sochaczew

Beneficjenci	lata			
	2018	2019	2020	2021
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców	376	377	318	275
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	152	165	143	137
Beneficjenci pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku	407	413	365	321
Dzieci do 3 lat	357	347	373	349
Dzieci do 3 lat objęte opieką w żłobkach				12

Źródło: Dane GUS

Z uwagi na rosnącą inflację, coroczny wzrost płacy minimalnej i niezmienny próg od którego wypłacane są świadczenia, liczba rodzin otrzymująca świadczenie z pomocy społecznej maleje. W 2019 roku (na podstawie danych GUS) otrzymało ją 163 rodzin, a w tym 412 dzieci, w kolejnym roku 128 rodzin i w tym 338 dzieci, a w 2021 roku już 126 rodzin i 307 dzieci. Natomiast świadczenia rodzinne z dodatkami w 2019 roku otrzymały 1084 rodziny, w 2021 roku 591 rodzin, a w 2021 roku już tylko 417 rodzin. Świadczenia wychowawcze 500+ otrzymały w 2019 roku w pierwszej połowie roku 922 rodziny, w drugiej połowie roku 1497 rodzin, a w kolejnym roku już mniej, 1603 rodziny i w 2021 roku 1527 rodzin. Nie jest to dobra tendencja, ponieważ rosnąca inflacja powoduje ubożenie rodzin będącej już w trudnej sytuacji materialnej.

Świadczenie „Dobry Start” to sposób na sfinansowanie wyprawki szkolnej zaproponowany przez rząd. Program pozwala otrzymać jednorazowo 300 zł. Jest to wsparcie dla każdego ucznia, który rozpoczyna rok szkolny. Z **Programu Dobry Start 300+** skorzystało w 2020 roku 1712 dzieci, a w 2021 roku 1404 dzieci.

Program Rodzina 500 Plus – jest to świadczenie wychowawcze, tzw. świadczenie 500+, wypłacane na każde dziecko do ukończenia przez nie 18. roku życia, bez względu na dochody rodziny. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Do maja 2022 roku świadczenie wypłacał wójt, a od maja 2022 roku świadczeniodawcą stał się ZUS. Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie systematycznie od 2019 roku rośnie i tak zwiększyła się z 1342 dzieci w 2019 roku do 2536 dzieci w 2021 roku. Ponadto w gminie realizowany jest program „Posiłek w szkole i w domu”. W 2021 roku korzystało z niego 60 dzieci, a rok wcześniej 79 dzieci. Dofinansowywany jest dowóz posiłków do szkół, w których nie ma kuchni. Rodziny otrzymywały także pomoc w naturze. Paczki żywnościowe zostały przyznane 72 rodzinom w 2021 roku i 77 rodzinom rok wcześniej.

Szczegółowe zestawienie znajduje się w tabeli poniżej.

Tabela nr. 10 Świadczenia na rzecz rodziny w gminie Sochaczew

Świadczenia na rzecz rodziny	lata			
	2018	2019	2020	2021
Program Dobry Start 300+				
Kwota w złotych			513 600	421 200
Liczba dzieci			1 712	1 404
Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	345	333	280	227
Liczba dzieci	682	672	588	503
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	27,6	27,1	23,3	19,7%
kwota świadczeń rodzinnych w tys. złotych	2 965	3 173	3 295	3 382
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami) w tys. zł	1 351	1 379	1 250	1 082
kwota zasiłków pielęgnacyjnych w tys. zł	445	571	642	663

Świadczenia z programu Rodzina 500 Plus				
Wydatki na świadczenia wychowawcze w zł	8 074 888	11 431 343	15 021 974	15 200 854
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze	1 342	2 420	2 503	2 536

Źródło: Dane GUS

Główne powody przyznawania świadczeń to ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwała choroba. W 2021 roku 51 rodzinom przyznano świadczenia z tytułu ubóstwa (na podobnym poziomie jak w 2019 roku, gdzie świadczenie przyznano 54 rodzinom); 23 rodzinom z tytułu bezrobocia (spadek o 50% liczby przyznanych świadczeń w stosunku do 2019 roku), 31 rodzinom z tytułu niepełnosprawności (spadek o 19% liczby przyznanych świadczeń w stosunku do 2019 roku) i 33 rodzinom z tytułu długotrwałej choroby (spadek liczby przyznanych świadczeń o 34% w stosunku do 2019 roku). Problem rosnącego ubóstwa obserwowany jest w gminie od dawna. Według statystyk w ciągu dwóch ostatnich lat nastąpił wzrost liczby osób, którym przyznano świadczenia z tytułu ubóstwa o 166%. Co trzeci ankietowany stwierdza, że jednym z głównych problemów w gminie jest ubóstwo. Jako podstawową przyczynę wskazuje się niezaradność życiową i niechęć do pracy (54% ankietowanych) oraz uzależnienie (57% badanych) i dziedziczenie ubóstwa co ocenia 63% badanych osób. Ponadto trudna sytuacja wynika też z tytułu niepełnosprawności co stwierdza co piąta badana osoba. Na przyczynę ubóstwa mieszkańców w gminie wpływa też brak pracy, co wskazuje co trzeci ankietowany. Należy zwrócić uwagę, że brak pracy może wynikać z kłopotów z dojazdem lub niskiego wykształcenia, nieadekwatnego do potrzeb na lokalnym rynku pracy.

Tabela nr. 11 Powody przyznania pomocy społecznej

Rodzaj trudnej sytuacji życiowej	2019		2020		2021	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	54	122	32	66	51	110
Bezdomność	4	4	2	2	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym	10	62	2	16	7	42
– wielodzietność	10	62	2	16	7	42
Bezrobocie	47	132	37	108	23	82
Niepełnosprawność	38	82	31	62	31	61
Długotrwała lub ciężka	50	105	31	67	33	58

choroba						
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem, w tym	28	93	26	88	16	56
– rodziny niepełne	15	33	15	35	10	25
– rodziny wielodzietne	7	37	6	34	4	23
Alkoholizm	7	14	4	6	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	-	-	1	1	1	1
Zdarzenie losowe	2	6	1	1	1	3

Źródło: Dane GOPS

Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2021 roku to 126, w tym 168 osób, którym przyznano świadczenie na 307 osób w tych rodzinach. Świadczenia o których tu mowa były przyznane w gminie w ramach zadań zleconych i własnych ogółem. Liczba osób i rodzin objętych pomocą maleje co roku. W 2020 roku świadczenia otrzymały dwie rodziny więcej, a w stosunku do 2019 roku liczba ta zmalała o 34 rodziny i 97 osób. Gmina wspiera rodziny poprzez świadczenia w formie pieniężnej i niepieniężnej. W 2021 roku świadczenia pieniężne otrzymało 101 osób i jest to spadek o 10 % w stosunku do 2019 roku. Podobnie świadczenia w formie niepieniężnej otrzymało 70 osób i jest to spadek w stosunku do 2019 roku o 66%. W 2021 roku z pomocy udzielanej w formie pracy socjalnej korzystało 119 rodzin, w 2020 roku było tych rodzin o 15 więcej, a w 2019 roku pomoc otrzymało 169 rodzin, tak, że ten rodzaj świadczenia zmalał o 30% w ciągu dwóch lat. Tendencja spadkowa dotycząca liczby osób kwalifikowanych do różnego typu świadczeń obserwowana jest od kilku lat. Nie oznacza to poprawy sytuacji materialnej osób, które straciły prawo do świadczeń, ale zmiana progu dochodowości od którego naliczane jest świadczenie. Oznacza to również, że liczba osób faktycznie potrzebujących pomocy nie maleje, a należy się spodziewać, że w związku z pogorszeniem sytuacji gospodarczej i rosnącą inflacją może jeszcze wzrosnąć. Obniżający się poziom życia mieszkańców może prowadzić do konfliktów, problemów w rodzinach, kłopotów wychowawczych a także innych niekorzystnych zmian.

Mieszkańcy uważają, że jednym z poważnych problemów społecznych w gminie jest przemoc w rodzinie (57% badanych). Mimo różnych form pomocy udzielanej przez GOPS problem ten może narastać. Na trudną sytuację takich rodzin składa się wiele czynników, są to uzależnienia, niepełnosprawność członka rodziny czy brak pracy. Dlatego w gminie został powołany przez Wójta Gminy zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dla przykładu w 2020 roku procedura „Niebieska Karta” została wprowadzona w 41 przypadkach. W pracach zespołu uczestniczyło pięciu pracowników socjalnych GOPS, pedagog, dzielnicowi, kuratorzy z Sądu Rejonowego, pracownik ośrodka zdrowia.

Uzależnienia

Mieszkańcy wskazują, też na uzależnienia (54% badanych), jako ważny problem społeczny w gminie, co potwierdzają również statystyki policyjne. W powiecie sochaczewskim istnieje problem z przestępstwami narkotykowymi (w 2020 roku powiat zajął 4 miejsce w województwie pod kątem zwalczania przestępczości narkotykowej). Stały problem jest też w gminie ze zwalczaniem alkoholizmu. Działaniami prewencyjnymi zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Natomiast policja przyjęła jako swoje priorytetowe działania prewencyjne w gminie Sochaczew - wyeliminowanie spożywania alkoholu w miejscach publicznych w rejonach wybranych sklepów spożywczych. GOPS w 2021 roku opieką z tytułu alkoholizmu w rodzinie objął tylko jedną rodzinę.

Niepełnosprawność

Kolejnym problemem społecznym wymienianym przez mieszkańców w badaniach to niepełnosprawność (tak sądzi 34% respondentów). Według nich dla osób z niepełnosprawnościami brakuje odpowiednich ofert pracy (71% ankietowanych), mają utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej, do lekarzy specjalistów i diagnostyki (tak sądzi prawie 46% badanych), placówek rehabilitacyjnych (37% badanych). Dodatkowo nakładają się na to bariery architektoniczne, i izolacja społeczna co zauważa prawie co drugi ankietowany. Jakie według nich można byłoby podjąć działania w gminie by poprawić sytuację osób niepełnosprawnych i ich rodzin? Przede wszystkim stwarzać warunki do usamodzielnienia się poprzez eliminowanie barier architektonicznych (49% badanych) i pomagać niepełnosprawnym w znalezieniu pracy (46% badanych). Mieszkańcy zwracają też uwagę na duże obciążenie rodzin opiekującymi się takimi osobami. Ponad połowa ankietowanych uważa, że należałoby zapewnić pomoc wytchnieniową członkom rodzin i większy dostęp do usług opiekuńczych (29% badanych). W 2021 roku z programu „Opieka wytchnieniowa” skorzystały 4 rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi. GOPS stara się również zapewnić pomoc osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych pokrywając koszty umieszczenia ich w Domu Pomocy Społecznej. Z takiej formy wsparcia skorzystało 8 mieszkańców w 2019 i 2020 roku, oraz 9 osób w 2021 roku. To, że ta pomoc jest niewystarczająca ocenia 77% badanych w gminie. W gminie w celu wsparcia osób starszych wprowadzono Kartę Seniora. Karta Seniora to projekt skierowany do osób powyżej 70 roku życia mieszkających na terenie Gminy Sochaczew. Seniorzy mogą korzystać z ulg, zniżek, promocji i ofert, które są przygotowane dla nich przez instytucje oraz firmy.

Co roku opracowywany jest Raport o stanie gminy Sochaczew, gdzie znajdują się szczegółowe informacje o działaniach GOPS i środkach na wydatki związane z rozwiązywaniem problemów społecznych.

Bezrobocie i rynek pracy

W okresie objętym badaniem rynek pracy jest korzystny dla pracowników, ponieważ brakuje rąk do pracy. Jest duże zapotrzebowanie w każdej dziedzinie, w handlu, budownictwie, usługach. W najlepszej sytuacji są specjaliści i robotnicy posiadający doświadczenie i kwalifikacje, ponieważ takie osoby są najczęściej poszukiwane. O rosnących potrzebach przedsiębiorstw w gminie Sochaczew i okolicach może świadczyć fakt zatrudniania cudzoziemców. Dla Polaków konkurencją mogą być Ukraińcy i Białorusini, którzy z powodu wojny opuścili swoje kraje, zamieszkali na terenie gminy i poszukują pracy na lokalnym rynku. Mimo pogarszającej się sytuacji gospodarczej w kraju bezrobocie na terenie gminy jest niskie i wynosi 3,8%. Z tytułu bezrobocia 23 rodziny objęte były pomocą socjalną w 2021 roku, na 160 zarejestrowanych bezrobotnych, co stanowi ułamek mieszkańców w stosunku do liczby osób pracujących. Na koniec 2021 roku stopa bezrobocia w powiecie sochaczewskim wynosiła 3,8% co było niższym wskaźnikiem niż w woj. mazowieckim (4,6%) i kraju (5,4%). Jeśli jednak nadal będzie pogłębiała się inflacja, a firmy będą w coraz słabszej kondycji finansowej możliwe jest pogorszenie na rynku pracy, zamykanie firm lub redukcja zatrudnienia. Skutki tych działań będą odczuwane również w gminie Sochaczew.

Głównie kłopoty ze znalezieniem pracy mają osoby o niskich kwalifikacjach. Inną barierą jest brak pracy w miejscu zamieszkania i konieczność dojazdu. Brak stałych dochodów prowadzi do ubóstwa. Jak wynika z przeprowadzonej ankiety głównymi przyczynami popadania w ubóstwo na terenie gminy Sochaczew jest niezaradność życiowa, uzależnienia, niechęć do pracy, ale także dziedziczenie ubóstwa na co wskazuje ponad połowa badanych. Natomiast na brak wykształcenia jako przyczynę ubóstwa wskazuje tylko 14% ankietowanych.

Tabela nr. 12 Struktura bezrobocia w gminie Sochaczew

Rynek pracy bezrobocie	lata			
	2018	2019	2020	2021
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	264	218	190	160
kobiety	130	108	87	74
mężczyźni	134	110	103	86
W tym do 25 roku życia	37	33	23	24
Do 30 roku życia	82	70	57	47
Powyżej 50 roku życia	60	54	35	35
Długotrwale bezrobotni	138	99	73	60
liczba pracujących w gminie	1 510	1564	1 603	1 517

Źródło: Dane PUP Sochaczew

Głównymi przyczynami problemów na lokalnym rynku pracy jest według mieszkańców zła sytuacja finansowa przedsiębiorstw (tak sądzi 40% badanych), wysokie koszty zatrudnienia pracowników na co zwraca uwagę 54% ankietowanych i mało wolnych miejsc pracy (43% badanych). Ponadto barierą są wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej (40% badanych). Mieszkańcy zdają sobie sprawę, że pracodawcy poszukują ludzi o wysokich

kwalifikacjach i zwracają uwagę, że przyczyną kłopotów w znalezieniu pracy są niskie umiejętności i wiedza (tak sądzi 43% badanych) oraz niedostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy (34% ankietowanych). Co piąta osoba uważa, że instytucje związane z rynkiem pracy oferują niską jakość usług.

Bezpieczeństwo publiczne

Do jednych z ważniejszych elementów rozwiązywania problemów społecznych w gminie należy zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom. O bezpieczeństwo i porządek publiczny dba Komenda Powiatowa Policji w Sochaczewie. Do jej najważniejszych zadań należy zapobieganie przestępstwom i profilaktyka, a także ściganie i wykrywanie sprawców, wzmacnianie pozytywnych wzorców i zachowań, interweniowanie w obliczu patologii i problemów. W gminie stale dyżury pełni dwóch policjantów. Analizując lata 2019-2021 widać, że gmina nie jest

wolna od różnych przestępstw. W 2019 roku największym zagrożeniem w kategorii przestępstw kryminalnych były kradzieże (38) i przestępstwa narkotykowe (22). Natomiast w 2021 roku wzrosła liczba kradzieży mienia z 18 przypadków w 2019 do 25 przestępstw w 2021 roku. Do kradzieży dochodziło głównie w ciągu dnia gdy domownicy przebywali w pracy. Ponadto odnotowano w 2019 roku jeden przypadek uszkodzenia ciała i trzy bójki, 17 kradzieży z włamaniem, 18 kradzieży mienia i 7 przypadków uszkodzenia mienia. W 2021 roku nie odnotowano ani jednego przestępstwa uszkodzenia ciała, tylko jedno pobicie, mniej przypadków kradzieży z włamaniem (9) i uszkodzenia mienia (4). Znacznie mniej odnotowano też przestępstw narkotykowych, które spadły od 2019 roku do 2021 roku o 45%. Niemniej narkotyki są uznawane za duże zagrożenie w gminie i zgłaszane przez mieszkańców, jako ważny problem społeczny. Tak uważa 23% ankietowanych. W 2019 roku w kategorii wykroczeń odnotowano 118 kradzieży mienia. W 2021 roku nastąpił spadek tych wykroczeń o 10%. Wzrosła natomiast liczba nałożonych mandatów w związku z działaniami interwencyjnymi i represyjnymi. W 2019 roku policjanci nałożyli 33 mandaty karne i zastosowali 19 pouczeń. Natomiast w 2021 roku liczba mandatów wzrosła ponad trzykrotnie do 113 mandatów i 45 pouczeń.

Mimo, że prowadzi się od wielu lat szerokie akcje informacyjne, organizuje się spotkania w szkołach, poucza i przestrzega mieszkańców nadal jest wiele wykroczeń drogowych. Mieszkańcy nie przestrzegają przepisów, przekraczają dozwoloną prędkość, nieprawidłowo wykonują manewry, nie ustępują pierwszeństwa. Skutkuje to wieloma kolizjami (w 2019 roku odnotowano 188 przypadków, a w 2021 już 207) i wypadkami (w 2019 było ich 22,

Główne zadania policji w gminie Sochaczew

Wykrywanie przestępstw

Interwencje i działania represyjne

Zatrzymania i pouczenia

Działania profilaktyczne

Szkolenia i instruktaże

Zabezpieczanie imprez

Ścisła współpraca z GOPS

a w 2021 roku 15). W celu poprawy bezpieczeństwa w 2019 roku organizowano spotkania dla dzieci i młodzieży w szkołach, propagowano aplikację na telefon „Moja Komenda” oraz Krajową Mapę Zagrożeń Bezpieczeństwa, gdzie można w anonimowy sposób zgłaszać różne zagrożenia. Natomiast ograniczone były spotkania i instruktaże w kolejnych latach z powodu pandemii Covid – 19, kiedy szkoły zamknięto, a uczniowie przeszli na tryb nauczania zdalnego. Korzystając z połączenia internetowego zorganizowano dla dzieci zajęcia z bezpieczeństwa na drodze, on – line. Dzielnicowi w związku z różnymi problemami zgłaszanymi przez mieszkańców utrzymywali stały kontakt z radnymi, kuratorami sądowymi, pracownikami socjalnymi, dyrektorami i pedagogami szkół, pracownikami ochrony. Dzielnicowi cały czas ściśle współpracują z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej starając się rozwiązywać wspólnie z pracownikami GOPS przypadki przemocy w rodzinie. W roku 2019 objęto nadzorem 34 rodziny, a w 2021 roku 25 rodzin. W ramach działań profilaktycznych w 2019 roku zorganizowano 71 spotkań z mieszkańcami i sołtysami, na których udzielano porad dotyczących bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. W 2021 roku odbyło się 78 takich spotkań, również z udziałem radnych, młodzieży, pedagogów.

Działania gminy w zakresie bezpieczeństwa. Oprócz stałej współpracy z Komendą Powiatową Policji w Sochaczewie i ochotniczymi strażami pożarnymi podejmowane są jeszcze inne działania, które mają wpływ na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców. Są to inwestycje związane z remontami i modernizacją dróg, budową i remontami chodników, poprawą oświetlenia. Szczegółowe informacje znajdują się w corocznych Raportach o stanie Gminy Sochaczew, publikowanych też na stronie internetowej gminy.

Ważną rolę w zakresie bezpieczeństwa mieszkańców odgrywają Ochotnicze Straże Pożarne. W gminie Sochaczew jest sześć Ochotniczych Straży Pożarnych: w Feliksowie, Janaszówku, na Dachowej, w Mokasie, w Nowych Mostkach i w Wyczółkach.

Koordinacją działań OSP zajmuje się Oddział Gminny Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Sochaczewie. Ogółem w Ochotniczych Strażach Pożarnych na koniec 2021 roku było 178 członków (w tym 29 kobiet). Liczba ta zmniejszyła się w stosunku do lat poprzednich (w 2019 i 2020 roku było 195 członków w tym 31 kobiet). Spośród nich 81 osób jest uprawnionych do udziału w akcjach ratowniczo gaśniczych, a 25 osób posiada uprawnienia ratownika w zakresie

Rola Ochotniczych Straży Pożarnych w gminie Sochaczew

Udział w akcjach związanych z pożarami, wypadkami i innymi zdarzeniami zagrażającymi życiu i mieniu mieszkańców

Alarmowanie i ostrzeganie ludności o zagrożeniach

Udział w ochronie mieszkańców

Wykonywanie kwalifikowanej pierwszej pomocy

Działania profilaktyczne

Szkolenia i instruktaże

Zabezpieczanie imprez

Dbłość o jakość i sprawność sprzętu

Szkolenia i podnoszenie kwalifikacji członków OSP

kwalifikowanej pierwszej pomocy. Ponadto w OSP w Mokasie oraz w Wyczółkach działają młodzieżowe drużyny pożarnicze do których należy 18 członków. Poprzez działania informacyjne i spotkania w szkołach, strażacy uczą o zagrożeniach, a równocześnie starają się pozyskać nowych członków.

Strażnice są dobrze wyposażone. Posiadają samochody średnie i lekkie, pompy specjalistyczne, piły i armaturę wodną, agregaty prądotwórcze i sprzęt medyczny. Całość jest sprawna i w dobrym stanie technicznym. We wszystkich strażnicach na bieżąco prowadzone są remonty, konserwacje sprzętu i naprawy. Strażacy systematycznie ćwiczą i organizują zawody sprawnościowe by utrzymać wysoki poziom wyszkolenia. Obserwowany jest wzrost liczby zdarzeń w których biorą udział strażacy. W 2019 roku brali udział w 49 wyjazdach, w kolejnym roku 2020 były to 82 zdarzenia. Natomiast w 2021 roku uczestniczyli aż w 162 wyjazdach, z czego część dotyczyła pożarów i miejscowych zagrożeń, a część polegała na zabezpieczaniu różnych imprez takich jak biegi masowe czy wyścigi kolarskie. Ponadto członkowie OSP dbają o bezpieczeństwo mieszkańców podczas innych większych wydarzeń kulturalnych czy religijnych. OSP w Feliksowie od 2008 roku prowadzi świetlicę środowiskowo – internetową – Internetowe Centrum Edukacyjno – Oświatowe. Jest to miejsce wyposażone w komputery, drukarki, ekran do wyświetlania filmów, gry. Korzystają z niego głównie najmłodsi mieszkańcy Feliksowa i okolic.

Lata 2020 i 2021 były trudnym okresem dla członków OSP i mieszkańców z powodu pandemii Covid -19. Strażacy aktywnie włączyli się do pomocy informując mieszkańców gminy o zagrożeniach, przekazywali zalecenia dotyczące pandemii, rozwozili ulotki dotyczące szczepień, dostarczali pakiety ochronne, dowozili na szczepienia. Działania Ochotniczych Straży Pożarnych są doceniane przez władze gminy i mieszkańców. Coroczne dofinansowania do sprzętu, remontów i szkoleń świadczą o znaczeniu jaki przykłada się do bezpieczeństwa osób zamieszkałych na terenie gminy.

Kapitał społeczny

Kapitał społeczny w gminie tworzą przede wszystkim aktywni mieszkańcy. Działalnością społeczną wyróżniają się sołtysi. Na terenie gminy utworzonych jest 35 sołectw. W poszczególnych sołectwach organizowane są różne wydarzenia kulturalne i sportowe. Wykorzystywane są świetlice wiejskie na spotkania, jednak w opinii mieszkańców nie są one dostępne tak jakby oczekiwali, brakuje też instruktorów, którzy prowadziliby tam zajęcia. Duży odzew na każdą inicjatywę gminy jest odpowiedzią na znacznie większe potrzeby niż otrzymują mieszkańcy ze strony gminy. Szczególnie za słaba jest oferta na spędzanie wolnego czasu przez dzieci i młodzież oraz dla seniorów. W ostatnich latach gmina zainwestowała duże środki na poprawę infrastruktury kulturalnej i sportowej. Zgłaszane postulaty mieszkańców o braku miejsc na aktywny wypoczynek i miejsc gdzie można byłoby spędzić wolny czas zaowocowały wieloma inwestycjami w latach 2019-2021. Wybudowano świetlice w Żukowie, w miejscowości Czyste, przebudowano budynek OSP w Zdzarowie na świetlicę wiejską, doposażono świetlice w sprzęt. Wybudowano i wyposażono place zabaw w kilku miejscowościach, powstały siłownie zewnętrzne, boiska sportowe.

Gmina co roku planuje nowe inwestycje. Można powiedzieć, że zostały stworzone warunki dla mieszkańców do wspólnych działań i nowych inicjatyw. Od kilku lat działają dwa koła gospodyń wiejskich, ale na ponad 11 tysięcy mieszkańców jest to bardzo mało. Brakuje też organizacji pozarządowych, które skupiałyby mieszkańców wokół ważnych problemów takich jak zagospodarowanie czasu dzieciom i młodzieży, aktywizacja niepełnosprawnych, seniorów, osób samotnych.

W gminie wspierana jest działalność klubów sportowych. Większość środków przewidzianych na wspieranie organizacji pozarządowych jest przekazywana właśnie na aktywny sport dla dwóch klubów sportowych funkcjonujących w gminie. Mieszkańcy integrują się podczas imprez organizowanych co roku takich jak dożynki czy Dni Seniora. Jednak jak wskazują w ankietach mogliby angażować się więcej, ale brakuje organizacji pozarządowych i grup nieformalnych w których mogliby działać. Osoby starsze z gminy korzystają też z aktywnego stowarzyszenia w Sochaczewie prowadzącego Uniwersytet Trzeciego Wieku. Gmina Sochaczew jest członkiem stowarzyszenia LGD Ziemia Chełmońskiego. Program tego stowarzyszenia daje szansę lokalnym liderom na działania, udział w projektach i dofinansowanie projektów dotyczących aktywizacji mieszkańców.

Analiza SWOT Potencjały i wyzwania

Analiza SWOT pokazuje sytuację społeczną w gminie na tle uwarunkowań gospodarczych, warunków przyrodniczych, położenia i zasobów materialnych gminy. Pozwala ustalić jakim potencjałem dysponuje gmina, jakie są jej słabe strony, a także pozwala ocenić gdzie istnieją szanse na rozwój oraz jakie można zidentyfikować zagrożenia. Analiza SWOT jest podstawą do zdiagnozowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Podczas konsultacji, a także na podstawie ankiety można było zidentyfikować główne bolączki mieszkańców, w tym osób borykających się z problemami, usłyszeć jakie mieszkańcy mają propozycje na rozwiązanie niektórych problemów, co zostało uwzględnione w poniższej analizie.

Dzięki analizie SWOT możemy określić obszary interwencji i wyznaczyć cele rozwojowe. Analizując sytuację społeczną i gospodarczą w gminie wybrano główne obszary interwencji takie jak:

Obszar I – rodzina i pomoc w rozwoju dzieci i młodzieży

Obszar II – przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie

Obszar III – zapobieganie wykluczeniu społecznemu

Obszar IV – inwestowanie w rozwój kapitału społecznego

Obszar I rodzina i pomoc w rozwoju dzieci i młodzieży

Mocne strony	Słabe strony
dobre warunki do osiedlania się, w tym dobra infrastruktura techniczna, warunki przyrodnicze dbałość gminy o środowisko naturalne dogodna lokalizacja gminy dla osób poszukujących pracy dużo firm i przedsiębiorstw w gminie i gminach sąsiednich, miejsca pracy dla mieszkańców niskie bezrobocie dostępna pomoc asystenta rodziny, psychologa dobra współpraca GOPS, KPP, PCPR pomoc z Programu Rodzina 500+ dbałość gminy o dzieci i młodzież, dobrze utrzymane szkoły i obiekty sportowo – rekreacyjne, świetlice, dożywanie dzieci w szkołach wsparcie rodzin wielodzietnych poprzez Kartę Dużej Rodziny dobra infrastruktura, szkoły, zaplecze sportowe dobra kadra pedagogiczna zainteresowana rozwojem dzieci i młodzieży zajęcia pozaszkolne wyrównujące szanse edukacyjne dzieci dbałość gminy o place zabaw, boiska, siłownie zewnętrzne	Brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego wiele rodzin w gminie objętych pomocą społeczną mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny niewystarczające kwalifikacje osób poszukujących pracy, nieadekwatne do potrzeb przedsiębiorców, mało wolnych miejsc pracy uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko tzw. „dziedziczenia biedy” za mało publicznych przedszkoli, żłobków słaby dostęp do publicznej służby zdrowia brak publicznych gabinetów dentystycznych niska aktywność społeczna mieszkańców słaba oferta na spędzanie wolnego czasu dla rodzin, dzieci i młodzieży małe zainteresowanie w gminie integracją rodzin wielodzietnych słabe wykorzystanie dóbr kultury z uwagi na wysokie koszty uczestnictwa w życiu kulturalnym

aktywne kluby sportowe stypendia dla uzdolnionej młodzieży zapewniony dojazd dzieci do szkół i wyżywienie w szkołach monitoring bezpieczeństwa przy szkołach	
Szanse	Zagrożenia
nowe programy na rzecz rodziny, rozwoju dzieci i młodzieży dostępne programy UE na rozwój edukacji dzieci i młodzieży moda na aktywny wypoczynek i korzystanie z infrastruktury sportowej duże zainteresowanie państwa wspieraniem rodziny, polityka prorodzinna nowe programy rządowe i UE na rozwijanie przedsiębiorczości	kryzys rodziny ograniczenia w realizacji programów rządowych wspierających rodziny z powodu niewystarczających środków w budżecie spowolnienie gospodarcze spowodowane zmianami w polityce UE wojna na Ukrainie i przedłużający się kryzys ekonomiczny w kraju i na świecie inflacja

Obszar II – przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie

Mocne strony	Słabe strony
dobra infrastruktura, szkoły, zaplecze sportowe dobra kadra pedagogiczna zainteresowana rozwojem dzieci i młodzieży zajęcia pozaszkolne wyrównujące szanse edukacyjne dzieci dbałość gminy o place zabaw, boiska, siłownie zewnętrzne aktywne kluby sportowe	nadal wiele stwierdzonych przypadków przemocy w rodzinie Mało i niewystarczające działania na zapobieganie uzależnieniom w tym narkomanii Narkomania i inne uzależnienia Niewystarczająca liczba propozycji spędzania wolnego czasu dla młodzieży zagrożonej demoralizacją

stypendia dla uzdolnionej młodzieży zapewniony dojazd dzieci do szkół monitoring bezpieczeństwa przy szkołach	brak funduszy na kontynuowanie edukacji małe fundusze na pomoc dla najbardziej potrzebujących dzieci za mało klubów sportowych i organizacji pozarządowych, które miałyby ofertę na rozwój dzieci i młodzieży brak mieszkań chronionych i socjalnych do których można by kierować osoby zagrożone przemocą w rodzinie
Szanse	Zagrożenia
Nowe programy rządowe i UE na pomoc dla osób uzależnionych Fundusze na budowę mieszkań socjalnych	ubywanie młodzieży w gminie z powodu wprowadzonej reformy edukacji uzależnienie młodzieży i rosnąca w kraju przestępczość nieletnich zmniejszenie funduszy krajowych i UE na edukację i rozwój dzieci i młodzieży kryzys ekonomiczny pogarszający sytuację finansową rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie

Obszar III – zapobieganie wykluczeniu społecznemu

Mocne strony	Słabe strony
Dostęp do Środowiskowego Domu Pomocy Społecznej Liczne programy i pomoc dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w tym dla niepełnosprawnych oferowane przez GOPS członkostwo w stowarzyszeniu LGD Ziemia	mało środków finansowych na wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym mało programów dla osób starszych i niepełnosprawnych dziedziczenie ubóstwa przez korzystających z systemu pomocy społecznej niewystarczająca pomoc na

Chełmońskiego i możliwość ubiegania się o środki na poszerzenie i zakładanie działalności gospodarczej dobra współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy	przekwalifikowanie się osób bezrobotnych największa liczba bezrobotnych w stosunku do innych gmin powiatu sochaczewskiego izolacja ludzi starszych szczególnie po pandemii Covid - 19
Szanse	Zagrożenia
nowe programy krajowe i UE dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym utrzymanie Programu Rodzina 500 + wzrost świadomości społecznej pomagania osobom starszym i niepełnosprawnym możliwość prowadzenia przez rolników rolniczego handlu detalicznego i sprzedaży bezpośredniej	starzenie się społeczeństwa niski poziom finansowania zadań nałożonych na samorządy pogarszająca się sytuacja finansowa osób starszych ubożenie społeczeństwa i wzrost kosztów utrzymania zmniejszenie budżetu UE, w tym na finansowanie programów zapobiegających wykluczeniu społecznemu

Obszar IV – inwestowanie w rozwój kapitału społecznego

Mocne strony	Słabe strony
mieszkańcy otwarci i zainteresowani działalnością społeczną udział członkowski gminy w stowarzyszeniu LGD Ziemia Chełmońskiego aktywność Gminnej Biblioteki Publicznej dobra infrastruktura do prowadzenia aktywności społecznej i sportowej dobrze przygotowana i ciągle doskonaląca swoje umiejętności kadra pracowników	mała liczba organizacji pozarządowych brak liderów, którzy wykorzystaliby potencjał mieszkańców zainteresowanych organizowaniem się słaba promocja aktywności lokalnej niewykorzystana infrastruktura na działalność społeczną

GOPS	
Szanse	Zagrożenia
kreowanie modelu aktywnego społeczeństwa, otwartego na rozwiązywanie problemów lokalnych wzrost pomocy państwa na działalność charytatywną	pogarszająca się sytuacja gospodarcza w kraju i w Europie problemy związane z napływem emigrantów z Ukrainy i Azji słaba polityka państwa w kierunku aktywizacji społeczeństwa do podejmowania inicjatyw lokalnych

Prognoza

Prognozę dla potrzeb Strategii opracowano na podstawie analizy długotrwałych procesów zachodzących w gminie. W badaniu wykorzystano metodykę foresight do analizy prognozowania przyszłości w średniej i długookresowej perspektywie czasowej. Przygotowując najbardziej prawdopodobne scenariusze przyszłości opierano się na dokumentach gminy takich jak Raporty Roczne Gminy Sochaczew, sprawozdania, dane GUS, a także na przeglądzie realizacji poprzedniej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sochaczew na lata 2016-2022. Uwzględniono opinie mieszkańców i wpływ pandemii Covid-19. Brano również pod uwagę długofalowe zmiany zachodzące w gospodarce i zmiany społeczne na terenie województwa mazowieckiego i w Polsce. Ponieważ wraz z wydłużaniem się horyzontu czasowego maleje zdolność do przewidywania, a wzrasta niepewność, skupiono się przede wszystkim na krótszej perspektywie prognozowania zmian. Celem zastosowanej metody jest wsparcie decyzji strategicznych poprzez analizę długookresowych kierunków rozwoju otoczenia społecznego poprzez kreowanie wizji i wyobrażeń przyszłości. Celem jest wskazanie i ocena przyszłych potrzeb, szans i zagrożeń związanych z rozwojem społecznym i przygotowanie działań wyprzedzających.

Założono, że w perspektywie najbliższych lat nie będzie dochodziło do radykalnych przemian w obszarze problemów społecznych. Natomiast wpływ na intensywność tych zmian będzie miał rozwój gospodarczy, wdrażanie nowych technologii w tym cyfrowych, a także sytuacja demograficzna w gminie. Istotny wpływ będzie miała również polityka państwa w zakresie wspierania samorządów w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Pomoc psychologiczna

Niepokojącą tendencją zmian w zdrowiu psychicznym mieszkańców zauważono po okresie pandemii. Długotrwała izolacja u wielu osób wywołała potrzebę wsparcia psychologicznego i stąd obserwowane zwiększone zainteresowanie fachową poradą i rozmową ze specjalistą. Zaobserwowano również izolację i wycofanie, szczególnie starszych osób, żyjących samotnie. Kryzys społeczny jakie wywołała pandemia, polityczny, spowodowany wojną na Ukrainie, kryzys gospodarczy i rosnąca inflacja będą pogłębiały poczucie zagrożenia i niepewności co przełoży się na potrzebę wsparcia i poszukiwania pomocy przez coraz większą grupą mieszkańców. Nie wszyscy zwrócą się o pomoc, dlatego ważny jest bieżący monitoring i uwrażliwienie mieszkańców na pomoc sąsiedzką, a także na zgłaszanie przypadków osób, które wymagają wsparcia. Zwiększy się zapotrzebowanie na pomoc społeczną, będzie to powodowało konieczność większego zaangażowania pracowników lub zwiększenia zatrudnienia.

Demografia

Z analizy wieloletniej wynika, że w gminie przybywa osób w wieku poprodukcyjnym. Mimo tego, że wzrasta liczba młodych ludzi, którzy budują domy i osiedlają się na wsi wokół Sochaczewa, to co roku obserwowany jest powolny wzrost ludzi starych. Tendencja ta powinna dać sygnał o konieczności planowania opieki i pomocy społecznej dla poszerzającej się grupy seniorów. Niektórzy z nich będą potrzebowali opieki finansowej, medycznej, rehabilitacyjnej. Inni będą oczekiwali na pomoc w zakresie rozrywki, sportu czy rekreacji. Ważny trend jaki powinien się pojawić w gminie to działania w kierunku zachowania aktywności zawodowej seniorów oraz jak najdłuższej ich sprawności fizycznej i umysłowej. Ponadto rozwijanie wolontariatu na wsiach, aktywizowanie sołtysów, wspieranie organizacji pozarządowych.

Tempo pracy, liczne codzienne obowiązki i presja na osiągnięcie lepszego poziomu życia u wielu ludzi wywołuje długotrwały stres. Rodzą się też konflikty, wzrasta agresja, frustracja co przekłada się na przemoc w rodzinie, uzależnienia czy zaburzenia w zachowaniu. Dlatego można spodziewać się większego obciążenia pracowników socjalnych koniecznością obsługi coraz większej liczby rodzin lub członków tych rodzi, którzy będą oczekiwali wsparcia. Będzie zachodziła konieczność planowania większej liczby spotkań i porad zorientowanych na zapobieganie przemocy w rodzinie, radzenia sobie w różnych sytuacjach konfliktowych, zagrożenia dla zdrowia i życia.

Wzrost zapotrzebowania na ofertę kulturalną i sportową w gminie

Większość mieszkańców odczuła wielomiesięczną izolację i teraz poszukuje kontaktów, jest zainteresowana szerszą aktywnością, chętnie uczestniczyłaby w życiu społecznym swoich miejscowości i gminy. Ponadto przybywa z każdym rokiem młodych rodzin, które osiedlają się na terenie gminy i będą oczekiwały na ofertę kulturalną i sportową. Dlatego jednym z wyzwań na przyszłość to planowanie różnych aktywnych form spędzania czasu dla różnych

grup wiekowych i całych rodzin w oparciu o dobrze rozwiniętą infrastrukturę sportową, hale, boiska, siłownie zewnętrzne, świetlice.

Wzrost umiejętności cyfrowych

W ostatnich latach nastąpił wręcz skokowy wzrost umiejętności cyfrowych mieszkańców, a szczególnie młodych, uczących się w szkołach, nauczycieli i innych osób dla których komunikacja w okresie pandemii była bardzo istotna czy to ze względu na naukę czy pracę. Należy spodziewać się dalszego rosnącego zapotrzebowania na wiedzę informatyczną i sprzęt elektroniczny. Cały czas informatyzuje się obsługa administracyjna urzędów, banków i innych instytucji. Mieszkańcy, którzy będą chcieli korzystać z dostępu do informacji, czy załatwić sprawę w urzędzie będą musieli umieć się skomunikować poprzez komputer lub komórkę. Będzie cały czas istniała potrzeba podnoszenia kwalifikacji i umiejętności informatycznych mieszkańców, a także zwiększanie dostępu do usług w formie zdalnej. Oferta usług społecznych będzie coraz szersza i bardziej atrakcyjna. Dzięki rozwojowi technologii będzie szansa na znalezienia pracy osobom niepełnosprawnym i samotnie wychowującym dzieci.

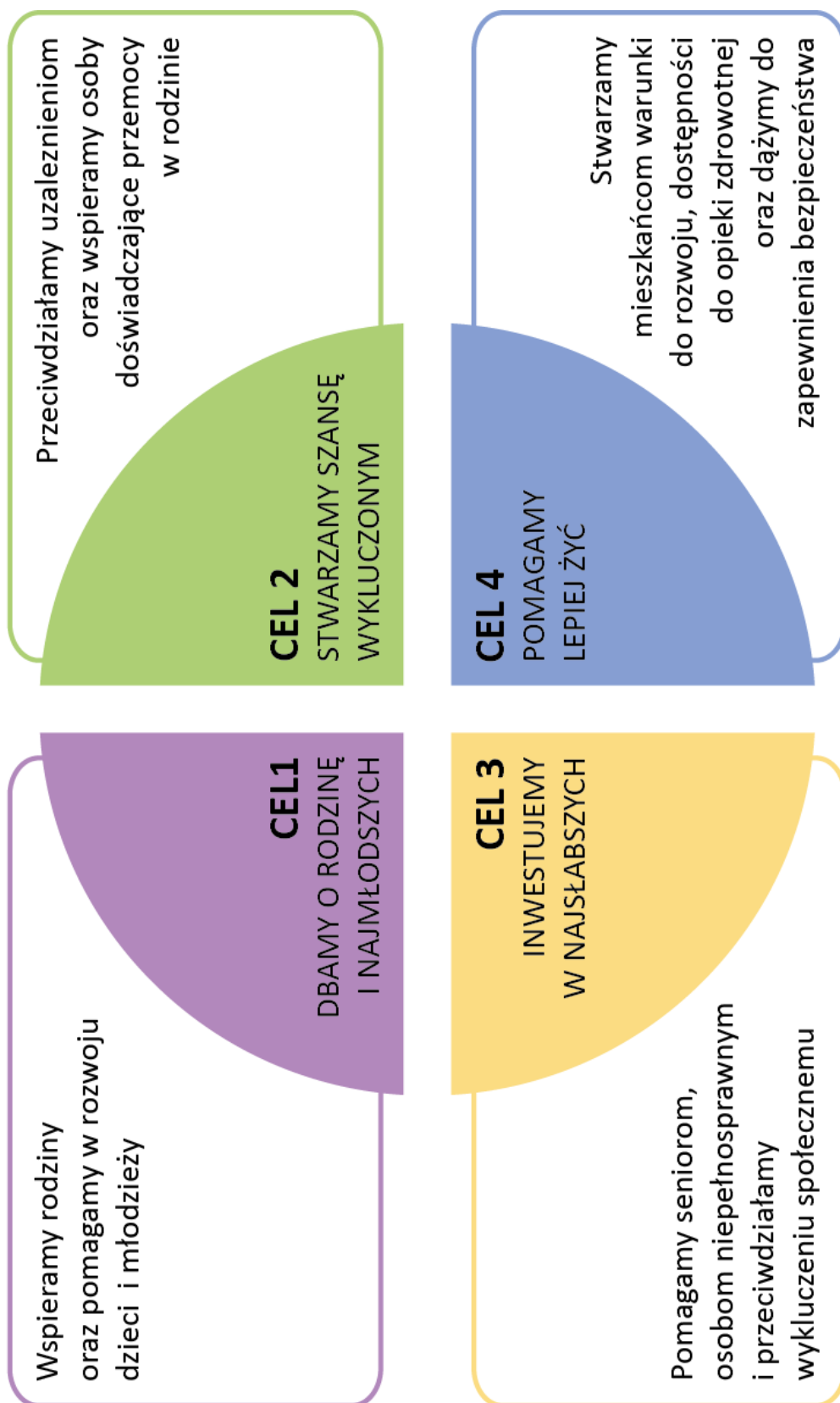
Misja Gminy Sochaczew

Będziemy dążyli do tworzenia społeczeństwa nowoczesnego, zintegrowanego, żyjącego w gminie potrafiącej zaspokoić podstawowe potrzeby mieszkańców, wolnego od problemów wykluczenia społecznego i ubóstwa, starającej się zwiększyć wszystkim mieszkańcom dostępność do zasobów i usług w sferze ekonomicznej i społecznej.

Aby wypełnić misję gminy mieszkańcy będą starali się tak wykorzystać potencjał w sferze edukacyjnej, kulturalnej i sportowej by zapobiegać marginalizacji i dążyć do równego traktowania. W gminie będą czynione starania by osoby wymagające szczególnej troski jak osoby starsze, z niepełnosprawnością, doświadczające przemocy czy długotrwale bezrobotnych objąć skutecznym wsparciem. Tam gdzie to możliwe pomóc z przywróceniu tych osób na rynek pracy, a tam gdzie to nie jest możliwe taka pomoc, która wpłynie na poprawę jakości życia tych osób.

Schemat celów strategicznych

Cele strategiczne i operacyjne

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę i analizę SWOT zostały przyjęte cele strategiczne w głównych występujących w gminie Sochaczew społecznych obszarach problemowych. Realizacja tych celów poprzez wybrane kierunki działania powinna zaowocować ograniczeniem skutków zidentyfikowanych problemów i niekorzystnych zjawisk społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego Gminy oraz poprawą jakości życia mieszkańców.

Cel I

Wspieramy rodziny oraz pomagamy w rozwoju dzieci i młodzieży

Będziemy pracowali nad lepszą pomocą dla rodzin z problemami potrzebujących wsparcia, starając się o indywidualne podejście do każdego przypadku. Obejmiemy szerszą opieką dzieci i młodzież z tych rodzin oraz zaproponujemy różne formy opieki i zaoferujemy więcej możliwości na spędzanie aktywnie wolnego czasu i rozwijania umiejętności. Będziemy wspierać rodziny wielodzietne wykorzystując Kartę Dużej Rodziny, a także stwarzać możliwości na integrację rodzin. Mając za sobą doświadczenia z okresu pandemii covid – 19 położymy szczególny nacisk na działania w zakresie ochrony zdrowia, promocji zdrowego stylu życia i profilaktyki.

Cele operacyjne

- 1.1 Pomagamy rodzinom z problemami opiekuńczo wychowawczymi
- 1.2 Wspieramy rodziny wielodzietne
- 1.3 Wspieramy dzieci i młodzież w rozwoju
- 1.4 Organizujemy czas wolny i aktywizujemy dzieci i młodzież oraz pomagamy dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych
- 1.5 Działamy na rzecz ochrony zdrowia i profilaktyki

Kierunki działań:

1.1.

- Wspieranie rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi poprzez systematyczną pracę socjalną z rodziną
- Wspieranie rodzin w pełnieniu swoich funkcji, w tym pomoc dzieciom z rodzin zagrożonych pozbawieniem lub ograniczeniem władzy rodzicielskiej poprzez wprowadzenie pracy asystenta rodziny lub zapewnienie rodziny zastępczej
- Rozwijanie form profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną, wspieranie zajęć profilaktyczno – wychowawczych prowadzonych przy szkołach
- Promowanie w gminie wizerunku prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi

1.2

- Ułatwianie dostępu do usług publicznych, Karta Dużej Rodziny
- Objęcie opieką rodzin wielodzietnych znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (pomoc rzeczowa i finansowa)

1.3

- Zapewnienie dożywiania dzieci w szkołach
- Pomoc dla dzieci i młodzieży sprawiających problemy wychowawcze
- Organizacja zajęć terapeutycznych

1.4

- Organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży
- Zapewnienie opieki dzieciom w wieku przedszkolnym
- Włączanie dzieci i młodzieży do działań na rzecz rozwoju gminy i jej mieszkańców
- Organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży
- Utrzymanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży

1.5

- Współpraca z instytucjami i organizacjami na rzecz udziału mieszkańców w programach profilaktycznych
- Działalność w zakresie profilaktyki zdrowotnej – organizowanie okresowych badań przesiewowych
- Zwiększenie wiedzy i świadomości w zakresie ochrony zdrowia

Cel II

Przeciwdziałamy uzależnieniom oraz wspieramy osoby doświadczające przemocy w rodzinie

- 2.1 Działamy na rzecz bardziej skutecznego rozwiązywania problemów alkoholowych i zapobiegania narkomanii
- 2.2 Zapobiegamy przemocy w rodzinie i wspieramy osoby doświadczające przemocy

Kierunki działań:

2.1

- Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu czy narkotyków
- Zapewnienie wsparcia psychologicznego, prawnego osobom uzależnionym i współuzależnionym
- Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnienia od alkoholu i innych uzależnień
- Zwiększenie współpracy z instytucjami i innymi podmiotami w zakresie rozwiązywania problemu alkoholizmu i innych uzależnień

2.2

- Wsparcie psychologiczne , prawne i socjalne osób dotkniętych przemocą w rodzinie
- Wzmocnienie współpracy z instytucjami i innymi podmiotami oraz mieszkańcami w zakresie wykrywania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie
- Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocja trzeźwości i zdrowego trybu życia (budowanie świadomości mieszkańców gminy)

Cel III

Pomagamy seniorom, osobom niepełnosprawnym i przeciwdziałamy wykluczeniu społecznemu

Cele operacyjne

- 3.1 Zapobiegamy ubóstwu i łagodzimy jego skutki
- 3.2 Wspieramy osoby starsze i niepełnosprawne
- 3.3 Działamy na rzecz zmniejszenia bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych

Kierunki działań:

3.1

- Udzielanie pomocy materialnej i finansowej osobom ubogim
- Praca socjalna z osobami żyjącymi w ubóstwie
- Zachęcanie i motywowanie osób objętych pomocą społeczną do usamodzielniania się poprzez podnoszenia kwalifikacji i udział w różnych formach pomocy w tym w projektach
- Szersza współpraca z podmiotami działającymi na rzecz osób potrzebujących wsparcia

3.2

- Wsparcie osób starszych poprzez ułatwianie dostępu do usług publicznych, Karta Seniora
- Organizacja zajęć i aktywizacja ludzi starszych i niepełnosprawnych
- organizacja wsparcia psychologicznego, prawnego dla osób i rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności
- Pomoc finansowa i materialna dla rodzin z osobami niepełnosprawnymi

3.3

- Działalność informacyjna dla osób bezrobotnych o możliwościach pomocowych, dostępnych formach wsparcia
- Współpraca z podmiotami działającymi na rzecz aktywizacji zawodowej i zatrudnienia w celu przywrócenia bezrobotnych na rynek pracy

Cel IV

Stwarzamy mieszkańcom warunki do rozwoju, aktywizacji oraz dążymy do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego

Cele operacyjne

- 4.1 Polepszamy współpracę z innymi podmiotami, instytucjami i organizacjami pozarządowymi na rzecz podniesienia poziomu życia mieszkańców
- 4.2 Zwiększamy ofertę na rzecz aktywizacji mieszkańców i spędzania czasu wolnego
- 4.3 Poszerzamy dostęp do usług społecznych przy wykorzystaniu technologii informatycznych
- 4.4 Działamy na rzecz ograniczania zagrożeń bezpieczeństwa publicznego
- 4.5 Wspieramy kadrę gminy dla podniesienia poziomu usług dla mieszkańców

Kierunki działań:

4.1

- Aktywizacja mieszkańców na rzecz podnoszenia jakości życia poprzez racjonalne wykorzystanie funduszu sołectkiego
- Tworzenie warunków i wsparcie organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy i działających na rzecz mieszkańców
- Udział w projektach wpływających na podniesienie poziomu życia mieszkańców

4.2

- Poszerzanie oferty zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, w tym wyrównujących szanse edukacyjne
- Organizacja wydarzeń integrujących i aktywizujących mieszkańców
- Organizowanie wyjazdów, wycieczek dla dzieci i młodzieży
- Wspieranie sportu i rekreacji wśród mieszkańców, a szczególnie dzieci i młodzieży

4.3

- Wspieranie kompetencji cyfrowych dla zwiększenia dostępności do usług, uzyskania informacji i pomocy
- Informatyzacja usług w celu zwiększenia jakości świadczonej pomocy i ułatwienia kontaktu ze specjalistami
- Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w pomocy społecznej

4.4

- Podniesienie bezpieczeństwa w gminie poprzez działania podejmowane we współpracy z policją
- Podniesienie świadomości mieszkańców dot. zagrożeń i niwelowanie skutków poprzez szkolenia i informację
- Inwestycje infrastrukturalne podnoszące bezpieczeństwo w gminie

- Promowanie dobrych wzorców, osób i instytucji zajmujących się bezpieczeństwem w gminie

4.5

- Przygotowanie pracowników do świadczenia pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz innymi osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym
- Usprawnienie procesu wymiany wiedzy i promocji dobrych praktyk wśród pracowników w celu podniesienia jakości pracy i poziomu świadczonych usług
- Poprawienie procesu monitorowania realizacji strategii dla lepszej identyfikacji problemów i szybszego reagowania na potrzeby osób wymagających wsparcia

Sposób realizacji strategii

Realizatorzy

Realizacja zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sochaczew zadań jest zadaniem własnym gminy. Za wprowadzanie w życie poszczególnych celów będą odpowiedzialne osoby i podmioty wymienione w tabeli wskaźników, niemniej koordynatorem będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Będzie też odpowiadał za sporządzanie raportów cząstkowych i przedstawianie ich Radzie Gminy Sochaczew. Ponadto GOPS będzie wspomagany przez instytucje, organizacje i zespoły działające na terenie gminy między innymi takie jak:

- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Powiatowy Urząd Pracy z Sochaczewie,
- Komendę Powiatową Policji w Sochaczewie,
- szkoły podstawowe, przedszkola,
- Bibliotekę Publiczną Gminy Sochaczew i jej filie,
- Świetlice wiejskie, Lokalne Centrum Kompetencji w Mokasie i
- organizacje pozarządowe działające na terenie gminy.

Strategia będzie również wdrażana poprzez realizację programów gminnych i projektów prowadzonych przez gminę i inne podmioty współpracujące z gminą. Dotyczy to między innymi Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, rocznych planów wykorzystania Funduszu Sołeckiego, rocznych projektów zgłaszanych przez organizacje pozarządowe.

Ramy finansowe i harmonogram

Jednym z warunków realizacji Strategii jest zapewnienie finansowania. Zakłada się, że obejmie ona lata 2023-2027. Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki pochodzące z budżetu gminy, ale również przewiduje się, że realizacja celów będzie możliwa przy wykorzystaniu zewnętrznych źródeł finansowania takich jak:

- środki przekazane gminie z budżetu państwa (dotacje),
- środki z funduszu krajowego PFRON,
- środki pozyskane na realizację projektów krajowych pochodzące ze źródeł rządowych,
- środki pozyskane na realizację projektów pochodzące z Unii Europejskiej

Harmonogram

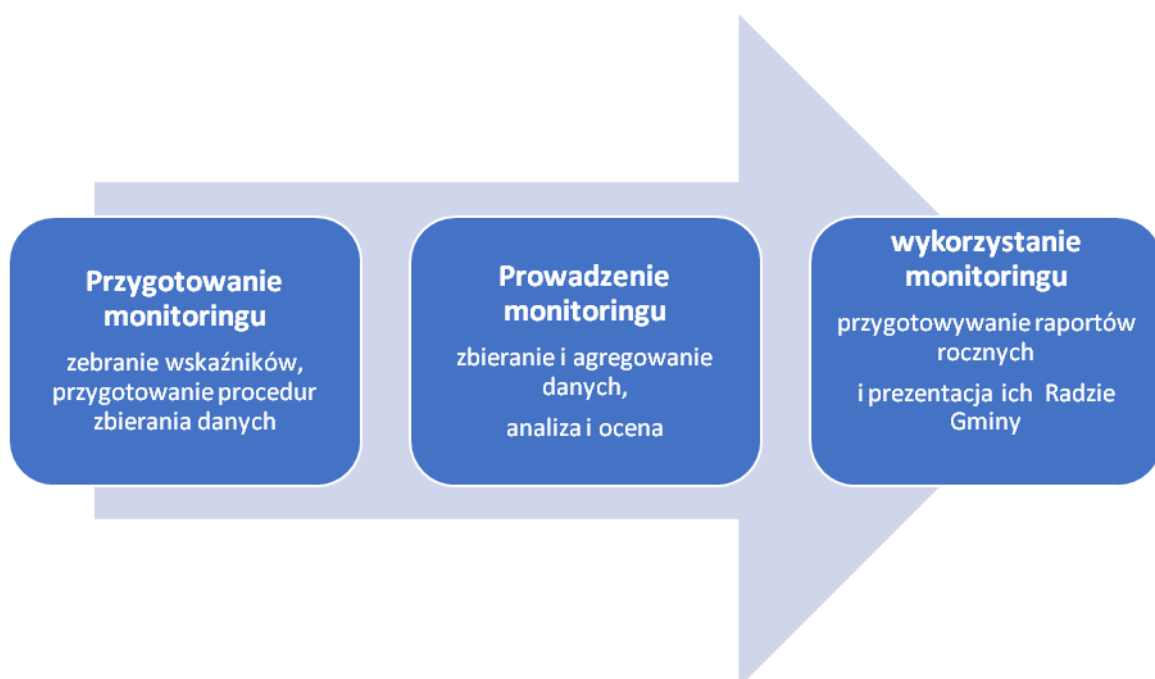
Okres przyjęty do realizacji strategii to lata 2023 – 2027 . Ocena coroczna będzie prowadzona poprzez sporządzane raporty monitoringu Strategii.

Monitoring

Analiza wykonania wskaźników będzie dokonywana celem oceny skuteczności podejmowanych działań w ramach realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych. Do każdego wskaźnika przypisano jednostkę miary i źródło pozyskania danych. Wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za monitorowanie wskaźników ułatwi pracę nad oceną stopnia realizacji strategii, ale też pozwoli na szybsze reagowanie w przypadku wystąpienia problemów lub zagrożeń.

Proces monitorowania Strategii będzie prowadzony poprzez zbieranie danych ilościowych i jakościowych, ocenę stopnia osiągniętych rezultatów i ocenę aktualności Strategii. Ponadto raz do roku będą opracowywane raporty z przebiegu realizacji celów strategicznych i celów operacyjnych.

Proponowany schemat działania:

Dane do pomiaru poszczególnych wskaźników będą pozyskiwane z:

- danych statystycznych GUS,
- danych Powiatowego Urzędu Pracy w Sochaczewie,
- Urzędu Gminy Sochaczew,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sochaczewie,
- Komendy Powiatowej Policji,
- Zarządu Ochotniczych Straży Pożarnych,
- sprawozdań z realizacji projektów.

Monitorowanie realizacji Strategii umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji poszczególnych zadań i celów
- dokonywanie na tej podstawie bieżących korekt i poprawek,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji,
- formułowanie wniosków i rekomendacji dla dalszego wdrażania strategii,
- podejmowanie działań zabezpieczających i naprawczych,
- informowanie mieszkańców o postępach i uzyskanych efektach.

Za realizację i monitoring wykonania zaplanowanych działań odpowiedzialny będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sochaczewie.

Wskaźniki realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Cel	Kierunek działań	Źródło danych	Wskaźnik
Cel operacyjny 1.1	Wspieranie rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi poprzez systematyczną pracę socjalną z rodziną	GOPS	Liczba rodzin objętych pomocą
		GOPS	Liczba osób objęta pomocą socjalną
		GOPS	Liczba podejmowanych inicjatyw na rzecz wsparcia rodziny
	Wspieranie rodzin w pełnieniu swoich funkcji, w tym pomoc dzieciom z rodzin zagrożonych pozbawieniem lub ograniczeniem władzy rodzicielskiej poprzez wprowadzenie pracy asystenta rodziny lub zapewnienie rodziny zastępczej	GOPS	Liczba rodzin objęta pomocą
		GOPS	Liczba dzieci którym została zapewniona pomoc asystenta rodziny lub zapewniona rodzina zastępcza
	Rozwijanie form profilaktyki i opieki nad dzieckiem, młodzieżą i rodziną, wspieranie zajęć profilaktyczno – wychowawczych prowadzonych przy szkołach	Szkoły, organizacje pozarządowe	Liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w zajęciach profilaktyczno - wychowawczych
		Szkoły, organizacje pozarządowe	Liczba proponowanych zajęć profilaktyczno – wychowawczych w ciągu roku
		Szkoły, organizacje pozarządowe	Liczba zaangażowanych podmiotów organizujących i prowadzących zajęcia
	Promowanie w gminie wizerunku prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi	GOPS, UG, szkoły	Liczba osób objętych pomocą
		GOPS, UG, szkoły	Liczba inicjatyw podejmowana w gminie
Cel operacyjny 1.2	Ułatwianie dostępu do usług publicznych, Karta Dużej Rodziny	GOPS	Liczba inicjatyw na rzecz promocji Karty Dużej Rodziny
		GOPS	Liczba rodzin, które korzystały z Karty Dużej Rodziny
		GOPS	Liczba osób, które korzystały z Karty Dużej Rodziny

Cel	Kierunek działań	Źródło danych	Wskaźnik
Cel operacyjny 1.2	Ułatwianie dostępu do usług publicznych, Karta Dużej Rodziny	Badanie i monitoring wykorzystania KDR	Rodzaj najczęściej wybieranych usług
	Objęcie opieką rodzin wielodzietnych znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (pomoc rzeczowa i finansowa)	GOPS, organizacje pozarządowe inne podmioty	Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc finansowa
		GOPS, organizacje pozarządowe inne podmioty	Liczba osób objętych pomocą finansową
		GOPS, organizacje pozarządowe inne podmioty	Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc rzeczowa
		GOPS, organizacje pozarządowe inne podmioty	Liczba osób objętych pomocą rzeczową
Cel operacyjny 1.3	Zapewnienie dożywiania dzieci w szkołach	GOPS, szkoły	Liczba dzieci, którym zapewniono posiłki w szkołach
	Pomoc dla dzieci i młodzieży sprawiających problemy wychowawcze	GOPS	Liczba dzieci i młodzieży objęta pomocą GOPS
		Szkoły, świetlice	Liczba organizowanych zajęć w ramach świetlic socjoterapeutycznych
Cel operacyjny 1.4	Organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży	szkoły, organizacje pozarządowe	Liczba dzieci i młodzieży korzystająca z zajęć pozaszkolnych
		szkoły, organizacje pozarządowe	Liczba zajęć organizowana w ciągu roku z których korzysta dzieci i młodzież
	Zapewnienie opieki dzieciom w wieku przedszkolnym	GZEAS	Liczba dzieci w przedszkolach

Cel	Kierunek działań	Źródło danych	Wskaźnik
Cel operacyjny 1.4	Włączanie dzieci i młodzieży do działań na rzecz rozwoju gminy i jej mieszkańców	UG, szkoły, organizacje pozarządowe	Liczba inicjatyw włączających dzieci i młodzież w działania rozwojowe gminy
	Organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży	UG	Odsetek dzieci i młodzieży korzystających z wypoczynku organizowanego przez gminę
	Utrzymanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	UG	Liczba działań na rzecz budowy i utrzymania obiektów sportowych, rekreacyjnych i wsparcia dziennego
Cel operacyjny 1.5	Współpraca z instytucjami i organizacjami na rzecz udziału mieszkańców w programach profilaktycznych	UG	Liczba podejmowanych inicjatyw
	Działalność w zakresie profilaktyki zdrowotnej – organizowanie okresowych badań przesiewowych	UG	Odsetek mieszkańców, którzy wzięli udział w badaniach przesiewowych
	Zwiększenie wiedzy i świadomości w zakresie ochrony zdrowia	UG	Liczba inicjatyw podejmowana na rzecz zwiększenie wiedzy i świadomości w zakresie ochrony zdrowia
Cel operacyjny 2.1	Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu czy narkotyków	KRPA	Odsetek osób uzależnionych korzystających z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej w stosunku do liczby osób uzależnionych w gminie
	Zapewnienie wsparcia psychologicznego, prawnego osobom uzależnionym i współuzależnionym	KRPA	Odsetek osób korzystających z pomocy w stosunku do liczby osób uzależnionych
	Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnienia od alkoholu i innych uzależnień	KRPA	Liczba podejmowanych działań
	Zwiększenie współpracy z instytucjami i innymi podmiotami w zakresie rozwiązywania problemu alkoholizmu i innych uzależnień	GOPS, KRPA	Liczba podejmowanych inicjatyw

Cel	Kierunek działań	Źródło danych	Wskaźnik
Cel operacyjny 2.2	Wsparcie psychologiczne , prawne i socjalne osób dotkniętych przemocą w rodzinie	GOPS	Liczba osób objętych pomocą
		GOPS	Liczba dzieci objętych pomocą
	Wzmocnienie współpracy z instytucjami i innymi podmiotami oraz mieszkańcami w zakresie wykrywania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie	GOPS, KPP	Liczba podejmowanych wspólnie działań
	Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocja trzeźwości i zdrowego trybu życia (budowanie świadomości mieszkańców gminy)	GOPS, KPP	Liczba podejmowanych inicjatyw
Cel operacyjny 3.1	Udzielanie pomocy materialnej i finansowej osobom ubogim	GOPS	Odsetek osób objętych wsparciem w stosunku do liczby mieszkańców w gminie
	Praca socjalna z osobami żyjącymi w ubóstwie	GOPS	Liczba osób objętych pomocą
	Zachęcanie i motywowanie osób objętych pomocą społeczną do usamodzielniania się poprzez podnoszenia kwalifikacji i udział w różnych formach pomocy w tym w projektach	GOPS, PUP, organizacje pozarządowe, MODR, LGD	Liczba osób uczestnicząca w szkoleniach i innych inicjatywach na rzecz aktywizacji zawodowej
	Szersza współpraca z podmiotami działającymi na rzecz osób potrzebujących wsparcia	GOPS, PUP, organizacje pozarządowe, MODR, LGD	Liczba wspólnie podejmowanych inicjatyw
Cel operacyjny 3.2	Wsparcie osób starszych poprzez ułatwianie dostępu do usług publicznych, Karta Seniora	UG	Odsetek osób korzystających z Karty Seniora w stosunku do liczby uprawnionych
	Organizacja zajęć i aktywizacja ludzi starszych i niepełnosprawnych	GOPS, PUP	Liczba osób uczestniczących w zajęciach i innych inicjatywach

Cel	Kierunek działań	Źródło danych	Wskaźnik
Cel operacyjny 3.2	organizacja wsparcia psychologicznego, prawnego dla osób i rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności	GOPS, PUP	Liczba osób objętych wsparciem
	Pomoc finansowa i materialna dla rodzin z osobami niepełnosprawnymi	GOPS, PUP	Liczba osób, które skorzystały z pomocy
Cel operacyjny 3.3	Organizacja prac interwencyjnych, robót publicznych dla osób pozostających bez pracy	UG	Liczba osób uczestniczących w robotach publicznych, pracach interwencyjnych
	Działalność informacyjna dla osób bezrobotnych o możliwościach pomocowych, dostępnych formach wsparcia	UG, PUP, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystająca z pomocy, uczestnicząca w spotkaniach
	Współpraca z podmiotami działającymi na rzecz aktywizacji zawodowej i zatrudnienia w celu przywrócenia bezrobotnych na rynek pracy	UG, PUP, firmy, MODR	Liczba podejmowanych inicjatyw
Cel operacyjny 4.1	Aktywizacja mieszkańców na rzecz podnoszenia jakości życia poprzez racjonalne wykorzystanie funduszu sołectkiego	UG	Liczba mieszkańców zaangażowanych w tworzenie list zadań inwestycyjnych finansowanych z funduszu sołectkiego
		UG	Liczba inwestycji finansowana z funduszu sołectkiego
	Tworzenie warunków i wsparcie organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy i działających na rzecz mieszkańców	UG	Liczba wspieranych inicjatyw
	Udział w projektach wpływających na podniesienie poziomu życia mieszkańców	UG	Liczba realizowanych projektów
		UG	Liczba beneficjentów realizowanych projektów
Cel operacyjny 4.2	Poszerzanie oferty zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, w tym wyrównujących szanse edukacyjne	Szkoły, biblioteki, organizacje pozarządowe	Liczba organizowanych zajęć dla dzieci i młodzieży

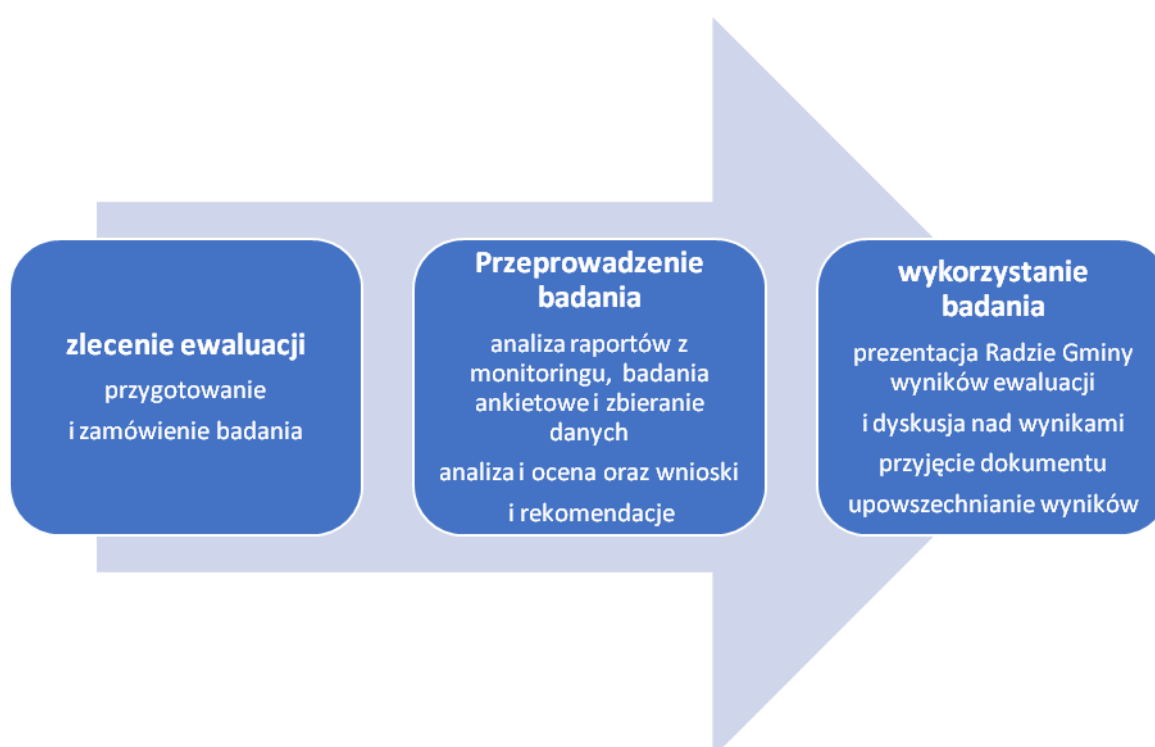
Cel	Kierunek działań	Źródło danych	Wskaźnik
Cel operacyjny 4.2	Organizacja wydarzeń integrujących i aktywizujących mieszkańców	Szkoły, biblioteki, organizacje pozarządowe	Liczba organizowanych wydarzeń dla mieszkańców gminy, wyjazdów i wycieczek
	Organizowanie wyjazdów, wycieczek dla dzieci i młodzieży	Szkoły, OSP i inne organizacje pozarządowe	Liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w wyjazdach i wycieczkach
	Wspieranie sportu i rekreacji wśród mieszkańców, a szczególnie dzieci i młodzieży	Szkoły, OSP, kluby sportowe	Liczba wydarzeń sportowych organizowanych w gminie
Cel operacyjny 4.3	Wspieranie kompetencji cyfrowych dla zwiększenia dostępności do usług, uzyskania informacji i pomocy	UG	Liczba osób objętych szkoleniami
	Informatyzacja usług w celu zwiększenia jakości świadczonej pomocy i ułatwienia kontaktu ze specjalistami	UG	Liczba podejmowanych inicjatyw
	Usprawnienie pracy osób pracujących w pomocy społecznej	GOPS	Liczba podejmowanych inicjatyw
Cel operacyjny 4.4	Podniesienie bezpieczeństwa w gminie poprzez działania podejmowane we współpracy z policją	UG, GOPS, KPP	Liczba podejmowanych działań
	Podniesienie świadomości mieszkańców dot. zagrożeń i niwelowanie skutków poprzez szkolenia i informację	OSP, KPP, UG	Liczba organizowanych spotkań, szkoleń i innych inicjatyw
	Inwestycje infrastrukturalne podnoszące bezpieczeństwo w gminie	UG	Liczba realizowanych inwestycji
	Promowanie dobrych wzorców, osób i instytucji zajmujących się bezpieczeństwem w gminie	UG, OSP, KPP	liczba dobrych praktyk promowana przez gminę

Cel	Kierunek działań	Źródło danych	Wskaźnik
Cel operacyjny 4.5	Przygotowanie pracowników do świadczenia pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz innymi osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym	GOPS	Liczba szkoleń w których uczestniczyli pracownicy GOPS
	Usprawnienie procesu wymiany wiedzy i promocji dobrych praktyk wśród pracowników w celu podniesienia jakości pracy i poziomu świadczonych usług	GOPS	Liczba organizowanych spotkań i innych działań związanych z wymianą wiedzy i promocją dobrych praktyk
	Poprawienie procesu monitorowania realizacji strategii dla lepszej identyfikacji problemów i szybszego reagowania na potrzeby osób wymagających wsparcia	GOPS	Liczba systemów monitoringu wskaźników społecznych wdrożonych w systemie pomocy społecznej

Ewaluacja

Ewaluacja Strategii pozwoli na ocenę jakości, jak realizowane zadania przyczyniły się do osiągnięcia zamierzonych celów i oszacować efekty wdrażanych interwencji. Ewaluacja może być zlecona podmiotom zewnętrznym, które dostarczą wiedzę ekspercką, przeprowadzą badania, wywiady indywidualne i zapewnią niezależność oceny. Zebrane informacje będą wykorzystane do wyznaczania nowych kierunków programowych, weryfikacji i modyfikacji zakładanych celów oraz sposobów ich realizacji. Badanie ewaluacyjne dostarczy pogłębionej wiedzy na temat rzeczywistych efektów realizowanych działań, pozwoli ocenić wyniki na tle innych interwencji oraz oszacować czy wybrane w Strategii kierunki działań są nadal aktualne.

Proponowany proces ewaluacji:

Przeprowadzona zostanie ewaluacja w połowie okresu realizacji strategii (mid-term) dla sprawdzenia czy dotychczasowe efekty gwarantują realizację celów oraz ewaluacja końcowa (ex-post) przeprowadzona w ostatniej fazie realizacji strategii, a przed rozpoczęciem prac nad kolejnym okresem programowania strategicznego. Celem ewaluacji końcowej będzie oprócz oceny skuteczności i efektów podjętych działań, wyjaśnienia ewentualnych problemów, przygotowanie rekomendacji i jeśli będą ku temu zachodziły przesłanki, zaproponowanie środków zaradczych na przyszłość. Do ewaluacji zostaną wykorzystane coroczne raporty z monitoringu, które będą zawierały bieżącą ocenę rezultatów i realizacji celów.

Przeprowadzenie ewaluacji dokumentu pozwoli na:

- zapewnienie, że założone cele i przyjęte w Strategii zadania były uzasadnione, a środki efektywnie alokowane,

- wskazanie w jakim stopniu zostały osiągnięte cele, jak dobrze zostały wydatkowane środki,
- poprawienie wydajności, skuteczności wdrażania i zarządzania,
- budowanie zasad funkcjonowania i osiąganie efektów rozwiązywania problemów społecznych poprzez realizację Strategii,
- wzmocnienie instytucjonalne poprzez zacieśnienie współpracy poszczególnych podmiotów i instytucji zaangażowanych w realizację Strategii.

Słownik pojęć i skrótów

Analiza SWOT – metoda analizy strategicznej, która pomaga w porządkowaniu i analizie informacji zebranych w diagnozie. Jest dokonywana w układzie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.

Ewaluacja – systematyczne badanie w celu oszacowania jakości prowadzonych działań, oceny oraz informowania o wynikach

Foresight - metodyka analizy prognoz lub hipotez na temat przyszłości w średniej i długiej perspektywie czasowej

Kapitał społeczny - całość stosunków społecznych w obrębie danej zbiorowości, umożliwiająca w przyszłości nawiązywanie innych konstruktywnych relacji. Oznacza umiejętność współpracy międzyludzkiej w obrębie grup i organizacji w celu realizacji własnych interesów.

Misja – określa kierunki działań i cele jakie chcemy osiągnąć

Monitoring – sprawdzenie osiągniętych wyników w odniesieniu do określonych wcześniej oczekiwań

Opieka wytchnieniowa – forma wsparcia dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Jej istotą jest zapewnienie opieki osobie niesamodzielnej, dzięki czemu jej opiekun może odpocząć od codziennych obowiązków, załatwić swoje sprawy czy skorzystać z poradniczego wsparcia lub nauki w zakresie pielęgnacji czy rehabilitacji.

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

Pieczna zastępcza - forma opieki nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców biologicznych.

Pomoc społeczna - jedna z instytucji polityki społecznej państwa, której głównym zadaniem jest pomoc osobom i rodzinom w radzeniu sobie w trudnych sytuacjach życiowych, jakich nie mogą one same pokonać przy wykorzystaniu swoich możliwości, uprawnień i własnych środków

Profilaktyka - ogół działań zapobiegawczych niepożądanym zjawiskom w rozwoju i zachowaniu się ludzi. Rozwinięta i dobrze realizowana profilaktyka społeczna powinna redukować przypadki niedostosowania społecznego, wycołań https://pl.wikipedia.org/wiki/Dewiacja_spo%C5%82eczna. Powinna uprzedzać stany zagrożenia moralnego, zdrowotnego, kulturalnego, społecznego, aby uchronić jednostki i grupy danej populacji przed niepożądanymi odchyleniami od stanów normalnych, w tym zaburzeń na tle emocjonalnym.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – jest to dokument, który określa politykę przestrzenną na terenie danej gminy.

Usługi społeczne - wspólne działania o charakterze niematerialnym dedykowane osobom, rodzinom i społeczności lokalnej. Bazują na potencjale, wiedzy, doświadczeniu i zasobach środowiska lokalnego. Ich celem jest podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez zaspakajanie ich aktualnych potrzeb.

UG – Urząd Gminy Sochaczew

Wizja – koncepcja przyszłości, wytycza kierunki rozwoju w długiej perspektywie

Wskaźnik społeczny - miara, za pomocą której można określić cechy ilościowe jakiegoś zjawiska społecznego. Za pomocą wskaźników możemy również oceniać kierunek zmian zachodzących w czasie, a dotyczących badanego zjawiska społecznego.

Załączniki

